

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane mesečno 25.— Din
za izozemstvo 40.—
neobvezno

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 4 in 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čerkov.
zavodu št. 11.812.

Ljubljana, 29. januarja.

«Sladko in častno je umreti za domovino,» tako pravi latinski izrek. V tem duhu so učili in vzgajali stari Rimljani mladino, oni, ki so imeli v starem veku najbolj izrazit državljanski čut. Vedeli so, da jim je svobodna domovina izvor vsega blagostanja, idealnega in materialnega. Zato so skrbno vzgajali v njih mladih ljubezen do domovine, jo učili, da mora vsak državljan za njo žrtvovati vse svoje imetje in — če treba — tudi življenje. Smrt za domovino je po miselnosti starih Rimljanov sladka in častna.

Iz globokega državljanskega svobodoljublja so Rimljani častili svoje bojevnike. Vsak, ki je doprinesel žrtv za domovino, je bil deležen javnih časti. Rimski državljan se je zavzel, da je svoboda in močnost njegove domovine odvisna od požrtvovalnosti njegovih bojevnikov. Tako požrtvovalnost so negovali in vzgajali v vsakem državljanu. A znali so jo tudi ceniti.

Ravno isto vidimo pri drugih svobodnih narodih starega, srednjega in novega veka. Le pogledajmo si Angleže, Francoze, Čeha in druge svobodne narode, kako gojijo kult svojih bojevnikov in začetnikov!

Nam Slovencem je bila v svetovni vojni odkazana tragična nloga. Ogromna večina naših fantov in mož se je morala boriti za zmago naših sovražnikov, le toliko je usoda nanesla, da je en del slovenskih vojakov mogel vsaj braniti slovensko zemljo italijanskega opustošenja. Po zaslugi neustrašnih in do smrti požrtvovalnih mož pa smo mogli Slovenci doprinesiti tudi pozitivno k zmaji svobode. Naši dobrovoljci so pripeljali Slovence v domovino zmagajočih narodov, oni so bili kovači našega ujedinjenja. Kravali so v Dobruži, na Dnjestrju, na Francoskem, ob Pivki, na solunski fronti, oni so svojo krvjo potrdili voljo naroda, da hoče biti združen s Srbi in Hrvti v lastni svobodni državi. Njih je čakala smrt na bojišču, a tudi smrt na večalih.

Med slovenskimi dobrovoljci ima ime dr. Pivka posebno čisto in jasno zvok. To je junak, ki je v stalni smrtni nevarnosti snavl znamenito carzansko zaroto na avstrijski fronti, ki bi bila, da njene uspeha ni poškodovala malodušnost Italijanov, znatno skrajšala celo vojno ter nečetim tisočim tudi slovenskih vojakov ohranila življenje. Pozneje je bil dr. Pivko poveljnik naših dobrovoljskih odredov. Kdor pozna nekoliko zgodovino našega političnega dela za ujedinjenje, ve, kolikega pomena je bila za uspeh tega dela tudi ta Pivkova akcija. Za svojo junajstva ni zahteval Pivko niti plačila, niti časti. In ko ga je zbor zaupnikov mariborske JDS izenadil ter pozval, naj zapusti politično zatisej in prevzame kandidaturu kot nosilec liste Narodnega bloka, se je dr. Pivko predstavil narodu, rekoč: «Evo me narod! Poznaš mojo preteklost. Tako, kakor nekdanj z orožjem v roki, bom služil v bodoče svoji domovini s svojo neumornostjo in z razumom. Zaupaj mi narod!»

A glej v svoji propadlosti so klerikali, da zadostje svoji strankarski špekulaciji, ostudno pljunili na moža, ki se je z zaničevanjem smrti boril za našo svobodo ter začel narodnega junaka in borca plovati za špijona in izdajalca. Klerikalna morala zmere vse. S tem treba računati. Nismo pa mogli misliti, da se bodo klerikalci v tej brezvestni borbi pridružili tudi voditelji narodno-socialne stranke ter glasilo grup, ki se predstavljajo ljudstvu pod goljufivimi firmami narodnih zajedničarjev in bratskih sporazumov. Sam predsednik Jugoslovenske Matice se tako druži s krvniki naše narodne morale in našega narodnega ponosa.

Ali je sploh še mogoča večja dekadence in večja demoralizacija ljudi, katerih dolžnost bi bila prednjačiti ljudstvu z dobrimi vzgledi, s povzdigujočimi besedami? Kako naj v Jugoslaviji zraste nov rod, ki bo boljši od današnjega, kako naj vzljubi domovino mladina, kako naj se pripravlja na žrtve, ki jih bo kdajkoli zahtevala domovina od nje, ako pa vidi, kako ljudje, ki hočejo biti dnevi voditelji naroda, brez srca pred celim svetom blate najbolj odlične med malostevljinimi borci za domovino.

Grki so s smrtno kaznovali tiste, ki so zapeljali mladino ter jo hoteli zastopljati z mržnjo proti narodnim svetinjam. Tudi pri narodih, ki zdaj vladajo svet in ki znajo ceniti narodno svobodo, je sramotivo narodnih borec nemogoča. Naj bi se poskusilo na Francoskem ali na Češkem to, kar

Obnovitev pogajanj z Italijo

VAŽNA SEJA MINISTRskega SVETA. — PRICETEK BENEŠKE KONFERENCE 3. FEBRUARJA. — BODRERO PRI NINCICU. — GRASKI INCIDENT.

Beograd, 29. januarja. p. Nocoj ob 5. do 9. se je vršila seja ministrskega sveta, ki je izključno veljala nadaljevanju konference med našo in italijansko delegacijo v Benetkah. Zato sta ves čas prisostvovala ministrskemu svetu naša delegata na benički konferenci poslanik dr. Rybář in pomočnik prometnega ministrstva Avramović. Na seji je bila predelana vsa tvarina, o kateri se je doslej razpravljalo v Rimu in v Benetkah. Izdelala so se tudi navodila naši delegaciji za nadaljnje postopanje. Naša delegacija odputuje v Benetke v nedeljo, tako, da bo pravočasno pri otvoritvi nadaljevanja konference med obema delegacijama dne 3. februarja.

Nocoj so bile sprejete na ministrskem svetu konvencije o basenu Thon de Revel na Reki, o razdelitvi avstrijskih arhivov med nasledstvene države, o ureditvi zasebnih dolgov v avstrijski velja-

vi, o bolnišnicah na Reki in njenih bolnišnicah, o izdatkih za uravnavo Rečine in o podmorskih kabljih ter o drugih prometnih in tarifnih vprašanjih, ki se vse med Jugoslavijo in Italijo.

Zunanji minister dr. Nincić je prečital na koncu seje brzojavko iz Gradca o napadu nemških nacionalistov na naše državljane in o poskušnem napadu na tamšnji jugoslovski konzulat zaradi prisiljenja nemškega poslanca dr. Krafta. Dr. Nincić je sporočil, da sta avstrijska vlada in graški župan izrazila našemu konzulu obžalovanje zaradi tega dogodka.

Beograd, 29. januarja. n. Italijanski poslanik Bodrero je konferiral danes z ministrom za zunanje posle dr. Nincićem. Oba državnika sta razpravljala o benički konferenci, ki se v par dneh nadaljuje. Poslanik Bodrero je izrazil ministru prepričanje, da ima konferenca obilo izgleda za popoln uspeh.

Iz zbirke dokumentov proti Radiću

POD KATERIMI POGOJI IN S KAKŠNIM PROGRAMOM JE BIL STJ. RADIC SPREJET V SELJAŠKO INTERNACIONALO.

Beograd, 29. januarja. p. Ministrstvo za notranje stvari je objavilo nocoj dva nova dokumenta, ki sta bila zpletena pri Radiću.

Prvi je članek Sandomirskega v uradnem glasilu mednarodnega seljaškega sveta o Stjepanu Radiću in njegovi stranki, ki jasno kaže Radićevu akcijo kot revolucionarno. Ikrali prinaša list besedilo pisma, ki ga je poslal Radić seljaški internacionali pri svojem vstopu v svet, kakor tudi zapisnik seje predsedstva seljaške internacionale o sprejemu Radića.

Članek veli, da je Radićev vstop v internacionalo velikega pomena za njen pokret. Potem govori o programu IIRSS, katerega glavna točka da je v tem, da ne priznava nasilno vključitev Hrvatske v današnjo Jugoslavijo. IIRSS zahteva popolno narodno in politično neodvisnost hrvatskega naroda, ki šteje 4 milijone duš. Oblika politične organizacije osvobodene Hrvatske mora biti republika, in sicer ne na podlagi referenda, plebiscita ali drugih podobnih načinov tako zvanih demokratskih republik, ampak po njej najbližjemu tipu boljševiških delavskih in kmetijskih republik (t. j. po sovjetskem sistemu). Nadalje govori članek o ostalem programu IIRSS in o njenih lepih uspehih pri zadnjih volitvah in pravi, da je za bližnjo bodočnost pričakovati velikih dogodkov v Jugoslaviji in v zvezi z njimi tudi na Balkanu.

Drugi dokument je pismo, ki ga je poslal Radić predsedstvu seljaške internacionale v Moskvi v roke generalnemu tajniku, sočrugu Aleksandru Petroviču Smirnovu. Radić sporoča kot predsednik IIRSS in hrvatskega narodnega zastopstva ter na podlagi pooblastila vseh hrvatskih poslancev, ki ga je dobil na seji dne 1. maja 1924., da ostaja IIRSS še nadalje pri svojem programu in pri svoji taktiki tembolj, ker sta njen program in taktika v popolnem soglasju z glavnimi cilji seljaške internacionale, ki obstoja v tem, da kmetijski in delavski razredi z zruženimi močmi, predvsem za velno onemogočijo imperialistične borbe ter da z druge strani prevzamejo v goslih vrstah in v duhu socialne pravde skupno moč v svoje roke v svrhu izboljšanja uslovov vseh delavcev in ustvaritve delavske in kmetijske države.

Radić pravi dalje, da dela IIRSS na strmogavljenju današnje vojaške buržoazne oblasti, da hoče predvsem uporabiti mirna sredstva in da bo le v skrajnem slučaju, ako bi se ta mirna sredstva izkazala kot brezuspešna, začela revolucijo. IIRSS priznava na to, da ostaja v Jugoslaviji, ako bi imela uspeh, da pa se mora Jugoslavija izpremeniti v federativno republiko. Bodoči politični ideal IIRSS je jedrsko - podonavska federacija vseh kmetijskih narodov od črnih gor do Jadranskega morja. Končno pravi pismo, da sedaj ni nobene Jugoslavije, ampak do obstoja le militaristična in na njej Velešarja pod uradnim nazivom «Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev». Podpis: Stjepan Radić, Mo-

ravnarharveit

Le pri nas, ki tako radi ponarjamo potrebo klasične izobrazbe, doživljamo sramoto, da naš tisti, ki imajo v besedah največ klasičizma, v dejanjih dokazujejo največ barbarizma. Judež iskarijot je prodal svojega učenika za 30 srebrnjakov. Pri nas se prodajajo narodne svetinje za par kroglic.

V časih politične podlivjanosti, ko nobena pametna in poštna beseda že ni več ne zaleže, na naj pride ta že od te ali one politične strani, done

skva, dne 27. junija 1924.

Zapisnik seje predsedstva mednarodnega seljaškega sveta z dne 1. julija 1924. Prisotni sodrugi Smirnov, Dumbal, Rau, Gorov, člani mednarodnega seljaškega sveta, sočrugi Radić, predsednik IIRSS, sočrugi Košutić, član IIRSS, sočruga Castel in Romet (Francija), sočruga Dobrovoljci in Majorov (Češko-slovaška) in sočrugi Krasni, organizacijski tajnik mednarodnega seljaškega sveta. Dnevni red: A. Ker v glavnih točkah odgovarja predstavka predsednika IIRSS, sočruga Stjepana Mirkovića Radića, sklopom prve seljaške konference o nalogah mednarodnega seljaškega sveta in posebno glede boja za zemljo, osvobodjenje narodnih manjšin, za delavski revolucionarni blok itd., sklene predsedstvo mednarodnega seljaškega sveta, da se sprejme IIRSS v internacionalo. B. Ker mednarodni seljaški svet in državna organizacija, temveč zveza seljaških organizacij in strank, se poverja njegovo predstavništvo za Jugoslavijo g. Radiću, odnosno IIRSS.

OBISK PRI RADICU.

Zagreb, 29. januarja. n. Bivši poslanec IIRSS Andrija Tuličić naznanja danes v »Hrvatstvu«, da mu je dovolil preiskovalni sodnik dr. Korbler sestanek z Radićem na pet minut v njegovi pisarni. Radić je rekel, da se počuti zdravega, da prišlo čita francoske in angleške liste in da stoji njegova stvar dobro.

PRELOM MED RADICEVCI TUDI V BOSNI.

Beograd, 29. januarja. n. Narodni blok je priredil večeraj v Ljubljani v mostarskem okraju sijnjen shod, ki se ga je med drugimi udeležilo tudi okrog 2000 bivših Radićevih pristaev. Na shodu sta govorila v imenu samostojne demokratske stranke dr. Ivan Jelović, za radikalno stranko pa dr. Laza Marković.

STANJE DR. KRAFTA.

Novi Sad, 29. januarja. p. Zdravstveno stanje nemškega poslanca dr. Krafta se stalno boljša. Zdravniki so nocoj izjavili, da je dr. Kraft izven vsake nevarnosti in da bo lahko v kratkem zapustil posteljo.

ZDRAVSTVENO STANJE RUMUNKEGA KRAJJA.

Bukarešta, 29. januarja. v. Zdravstveno stanje kralja Ferdinanda, ki je bil pred nekaj dnevi operiran na kili, je zadovoljivo. Zdravniki ne izdajajo več uradnih buletinov.

IZ RUMUNSKÉ POLITIKE.

Bukarešta, 29. januarja. v. Vodja madžarske stranke Grampierre iz Clujja je odstopil iz strankinega vodstva. Vzrok zato leži v tem, da so Grampierre dolžili, da je vodil imenom madžarske stranke pogajanja z madžarskimi komunisti. Oficialno »Voturul« zhteva v zvezi s tem demisijsko vseh voditeljev madžarske stranke. Oficialno hoče vlada doseči, da bi dobila madžarska stranka novo, Rumunom naklonjeno vodstvo.

ne mož iz drugih vrst pa izpregovoriti narodu za uteho in bodrilo odločne besede.

Stane Vilmar, ki je že v svoji zgodnji mladosti kot sokolski tekmovalce v firmem svetu opozarjal na Slovence in Jugoslovence, ima ne glede na vse poznajše njegove zasluge za narod, pravico, da je danes nastopil tudi kot sodnik ter na vse glas obsodil izlajalce domovine, katerim ni nobena stvar več sveta. Komur še ni zamel čut za narodnost, poštenje in dostojnost, ta je danes njegovo obsodbo odločeval.

Antanta grozi Ziti z deportacijo

DIVŠA AVSTRIJSKA CESARICA PRIPRAVLJA NOVE INTRIGE, KI OGROŽAJO MIR EVROPE. — RESNO SVARILLO ANTANTE.

Praga, 29. januarja. r. Iz češkega diplomatskega vira se doznava: V zadnjem času so se množile avtentične vesti, da pripravljajo vdoval po zadnjem avstrijskem cesarju Karlu Zita na Madžarskem nove intrige, ki bi naj pripeljale njenega najstarejšega sina Otona na madžarski prestol. Zita, ki živi v eksilu na Španskem je z madžarskimi legitimisti v stalnih stikih in pod njenim vplivom se je pripravljaj podoben puč, kakor leta 1921. s Karlom Habsburškim. Mladi Oton naj bi bil v spremstvu svoje matere prisel tajno na Madžarsko, kjer bi bil izklican za kralja. Na ta način bi bila Evropa postavljena pred gotov čin in Zita se je nadejala, da bi vsaj nekatere vesele priznale Otona in v tem preprečile intervencijo Male antante. Madžarski legitimisti so skušali pridobiti za svoje načrte tudi avstrijske legitimiste ter so računali tudi na podporo Radićevu. Dobra opazovalna služba Male antante je vse te priprave že pravočasno odkrila. Zdi se, da naj bi se bil puč izvršil v

zadnjih dneh januarja in nekateri znaki so kazali, da je Zita že na Madžarskem. To sicer ni bilo res, vendar je situacija postala tako resna, da je Mala antanta opozorila svoje zapadne zaveznike na potrebo nujne intervencije. Na podlagi tega opozorila je trilateralni odbor veleposlaniške konference v Parizu, v katerem so francoski angleški in italijanski veleposlanik, storil energične korake:

Divša cesarica Zita je bila službeno opozorjena, da se mora dokler biva na Španskem odrediti vsaki politični delavnosti ter prekiniti zveze z madžarskimi legitimisti. Za slučaj, da ostane to svarilo brezuspešno je bilo Ziti sporočeno, da bo deportirana in konfinirana na samotni izvenevropski otok. Po drugi verziji je bilo Ziti rečeno, da se bo morala vrniti na Madeiro.

Zatrjuje se, da je resna posvaritev napravila na Zito globok utis. Nadzorstvo nad njenimi intrigami je sedaj postrojeno.

Mussolini napoveduje boj parlamentarizmu

IZENACITI GA HOČE Z UPRAVNI SVETI PRIVATNIH GOSPODARSKIH INSTITUCIJ.

Pariz, 28. januarja. s. «Echo de Paris» objavlja zanimiv razgovor z Mussolinijem, ki se je izrekel za hiperdemokracijo. Izjavil je, da se stari Rim ni držal demokratskega sistema. Ali se more zaradi tega trditi, da je bil manjši kot Rim Cezarjev. Ne jemljem parlamentu njegovega mesta v državi, nisem pa zato, da bi bilo to mesto privilegirano. Naj obstoja, kakor obstojajo industrijske in varovalne družbe ter banke. Iz sej uprav-

nih svetov vem, da se je na teh starih mnogo koristnejše razpravljalo o zadevah, ki se tičejo cele države kot v parlamentu. Sedaj je mera polna. Odločil sem se za olentivo, ki je edina taktika, ki pelje do cilja. Omejitev svobode tiska bom odstranil, ko bo italijansko časopisje vredno te svobode.

Končno se je Mussolini obrnil še proti framacozom ter dejal, da je zadnji čas, da se ta tajna družba jasno izjavi.

Herriotov mirovni apel na evropske države

PODROBNOSTI O NJEGOVEM VELIKEM GOVORU V PARLAMENTU. — FRANCIIJA SI ŽELI VSTOPA NEMCIJE V ZVEZO NARODOV.

Pariz, 29. januarja. z. Zbornična debata o zunanjih politikih je dosegla večeraj vrhunec z velikim govorom Herriota (ki smo ga v kratkem izveščku že objavili Op. uređ).

Herriot je označil takoj uvodoma ženevski protokol kot najvažnejši politični dogodek, odkar je prišlo do kabinete izpremembe v Franciji, čeprav še ne predstavlja rešitve mirovnega problema. Razsodišče, garancije in razorožitev so glavna načela francoske mirovne politike. Zahteval bo v kratkem od zbornice ratifikacije ženevskega protokola. Francija je lahko ponosna, da je prva podpisala ženevski protokol. Sedaj samo čaka, da store to tudi druge države. Francija se v lastnem interesu ne sme odvrnati od Zveze narodov. Le ta internacionala narodov bo ustvarila mir in zato je mogoče izbirati le med njo in komunistično.

Francija želi vstopa Nemčije v Zvezo narodov in je pripravljena privoliti tudi v to, da dobi Nemčija sedež v svetu Zveze narodov. Izprememba režima v Nemčiji ne tvori za Francijo nobenega zadostnega povoda, da bi izpremenila tozadevno svoje stališče. Francoska teza v Zenevi je že prodrla. Predsednik komisije bo Francoz, ki je že določen. Vrhovni svet za narodno obrambo je tudi že izdelal načrt za slučaj potrebe sankcij, ako se Nemčija pregreši proti ženevskemu protokolu.

Kar se tiče medzavezniških dolgov, Francija nikakor ne namerava zatajati svojih, ima pa pravico, da apelira na solidarnost svojih prijateljev. Razprava o dolgovih je že pričela in je našla Francija pri Churchillu popolno razumevanje. Francija je vedno postopala lojalno in bo tudi v tem vprašanju.

Obnovitev odnosov z Rusijo je bila neobhodno potrebna, ker je le s sodelovanjem velikega ruskega naroda mogoč mir za bodočnost. Francoska vlada ne mara razpravljati o notranji politiki Rusije, odločno pa je tudi proti vmešavanju Rusije v notranje razmere Francije. O kakih francoskih naklepih proti Rusiji pa ni niti govora.

Glede koloskega vprašanja bo Francija nastopala skupno z Anglijo. Okupacija Porenja pa predstavlja za Francijo tako rekoč še edino jamstvo za neno varnost. V Versaillesu sta Anglija in Amerika odklonili predlog maršala Focha za ustvaritev vojaške črte ob Renu z zagotovilom, da bosta sklenili s Francijo zaščitno pogodbo. Francija ima zato sedaj pravico, da stopi pred svoje zaveznike in jim reče: «Odstranite bodečo, ki je stalno napieranje proti nam, med tem ko vi razpravljate o miru».

Francija odkritosrčno želi obnove Evrope in spravo narodov. Ta pa nikdar ne bo mogoča, ako bo stale pripravljene demokraciji nasproti trnasti ogarhija.

Za ljubljansko borzo

Beograd, 29. januarja. r. Minister za trgovino in industrijo g. Surmin je odobrill uzanice za trgovino z blagom na ljubljanski borzi. Ravnotako je potrdil predlog glede spremembe pravil borznega razsodišča kakor jih je predložila ljubljanska borza. Minister je tudi pripustil notiranje make na ljubljanski borzi, treba je samo predložiti običaje za to notiranje.

Na prošnjo Stavbene družbe v Ljubljani je minister trgovine in industrije rešil, da se smejo delnice te akcijske družbe kotirati na ljubljanski borzi.

IZ MADŽARŠKEGA PARLAMENTA.

Budimpešta, 29. januarja. s. Pri nadaljevanju bujžetne debate v parlamentu je govoril Palavicini (nadsrankski opozicijski) ter ostro kritiziral vladno politiko ter nastopal proti sklepu poročbe s sovjetsko Rusijo. Poelance Berki (vladna stranka) je zagovarjal politiko grofa Bethlena. Poslanec Mooser (vladna stranka) je govoril o oborožitvah sosednih držav ter naglašal, da ima Madžarska le 35 tisoč vojakov, 50 strojnih pušk in 103 topov, dočim ima Mala antanta po uradnih poročilih 480.000 mož mirovnega kadra, 12.000 strojnih pušk in 7900 topov.

SKODOVE TOVARNE V RUMUNIJU

Bukarešta, 29. januarja. v. Adeverul poroča, da se vrše pogajanja med škodoviti tovarnami in rumunskim vojsnim ministrom radi udeležbe pri ustanovitvi velike rumunske tovarne za municijo. List navaja razne prednosti, ki bi jih imela ta udeležba za Rumunijo. Kapital naj bi bil 60 procentov rumunski, 40 pa češki. Enako razmerje naj bi bile tudi v upravnem svetu.

Borza

29. januarja:

CURIE: Beograd 8.475, New-York 518.10, London 24.84, Pariz 25.05, Milana 21.00, Praga 15.125, Budimpešta 0.0072, Bukarešta 2.725, Sofija 3.7775, Dunaj 0.0078.

DUNAJ: Beograd 1158 do 1162, Berlin 16.550 do 16.550, Bukarešta 367 do 369, Milana 2910 do 2901, New-York 70.935 do 71.165, Pariz 3842 do 3858, Praga 2111 do 2121, Varšava 12.600 do 12.700, Sofija 512 do 516, Curih 13.000 do 13.740, dunarji 1147 do 1153.

PRAGA: Beograd 53.40, Dunaj 4.705, Rim 141.75, New-York 33.80, Curik 655.75.

BERLIN: Beograd 6.84, Milana 17.50, Praga 12.48, Curih 80.95.

Kurupcijonisti se branijo s tem, da blatijo poštenjake

Klerikalni kolovodje, ki so pripeljali kurupcijonistično mrcino tudi v Slovenijo ter so žalostno zasloveli po vsej Evropi radi svojih znamenitih Sušnikovih prevoznic, Koroševih svilenih nogavic iz Amerike, Sernečeve elektrike, Kremžarjeve vname za štrajkujoče delavce in sto drugih umazanih afer se sedaj po »Slovenec« otepavajo in menijo, da odvornejo pozornost ljudstva od sebe, če s batom obmetavajo poštene ljudi. Gospodje se sicer zavedajo, da tudi kar se poštenosti tiče nobeden izmed njih ni vreden odveti čevljev dr. Jerjavu, ali dr. Krammerju, ali Mohoriču, dr. Pucu in drugim naprednim politikom. S tem večji moralni korajžji si zato izmišlujejo razne podle očitke in namigavanja proti naprednjakom.

Tako si ne morejo predstavljati, da bi bila nesebična in o globokem razumevanju za interese naše akademske omladine in za eksistenco slovenske univerze pričajoča akcija za Akademski kolegij korektno izvedena. Pri njih se najbrž dela po drugih metodah. Ustanovitev Aka-

demskega kolegija je zaslugi takratnega poverjenika A. Ribnikarja. Kako so bila dobljena sredstva in kako se upravlja o tem naj se klerikalci informirajo pri takratnem predsedniku dež. vlade prof. Pitamicu ter pri odbornikih in nadzornikih A. k. n. pr. prof. Plemlju, dr. Krajcu, prof. Zupanciču, dr. Majaronu, dr. Trillerju in ostalih.

Nesramna laž, da so demokrati za prave »Slovenskega Naroda« dobili nemški denar je porojena iz one mentalitete, ki je govorila svoj »non olet«, ko so klerikalci za svoje časopise prejeli avstrijske podkupnine. Seveda ni niti načelnik Narodnega bloka niti kdo drugi od voditeljev JDS si izposodil le dinar iz nemških rok.

Pri moralni kvaliteti g. škofa in njegovih pomočnikov ni čudno, da ponavlja »Slovenec« lažljivo bajko o dr. Krammerju in Mohoriču, o dr. Pucu in Turkju. To so dejanja krščanske pravičnosti in ljubezni in ni čuda, če papež študira v kateri samostan bi zaprl voditelja pobešnele politične duhovščine.

Francози o naših volitvah

Pariski »Journal des Débats« uživa v Evropi poseben ugled in njegov glavni urednik August Gauvain, ki velja kot konservativen mož katoliške smeri, ima tudi v Jugoslaviji mnogo avtoritete. Povodom njegovih zadnjih potovanj po naši domovini so ga posebno slavili tudi naši opozicionarji, vedoč kolike važnosti je njegovo mnenje za informacijo francoske javnosti in evropske diplomacije. Zato je tem važnejše, kar piše njegov list o Jugoslaviji. V tork je objavil »Journal des Débats« obširen članek pod naslovom »Pred volitvami v Jugoslaviji«, katerega glavne misli po dajemo našim čitateljem, da vidijo, kako sodi o naših političnih priklakah trezno inozemstvo. »J. d. D.« piše:

Odločni nastop jugoslovenske vlade proti Radiću spravlja v negotovost usodo Radićevih 70 mandatov. Odveč bi bilo omenjati, da je ta nastop dal povod za strastne kontroverze med vladnimi strankami in opozicijo. Ne da bi se spuščali v podrobnosti teh polemik, je vendar zanimivo ugotoviti, da kakor je bil Radić oprezen napram Beogradu — celo takrat, ko je bila vlada v rokah njegovih prijateljev — tako se je pokazal malo izbirnega pri iskanju pomoči v tujini. Dokumenti, ki jih je sodelišče zaplenilo pri njem v zadnjih tednih, nam ga kažejo v stalni korespondenci z vsemi izraznimi sovražniki Jugoslavije: boljševiki, makedonskimi revolucionarji, pobujajočimi se Madžari, kosovskim komitcem itd. Težko je pokazati večje pomanjkanje patriotizma in političnega srca. Tiste, ki očita Beogradu, da vrši danes »režim nasilja in preganjanja«, se po pravici lahko vpraša, katera druga država bi trpela spletke takega poklenega hujšaka, ki proti lastni domovini podpihuje vse zunanje prevratne sile? Slepo oboževanje, katero so te spletke našle pri vplivni stranki hrvatskega naroda, bi zaostavalo, da opraviči očitanje politične nezkušenosti, katero morajo zapadali rojaki večkrat slišati od Srbov.

Med prijatelji Jugoslavije ni nobenega, ki bi si ne želel skorajšnje sprave teh dveh jugoslovenskih plemen. Hrvati to dobro vedo. Kadar očita organ francoskega javnega mnenja, da se kažejo srbofilne do pristnosti, pozablja, da so oni mnogo več kakor pa Srbi storili za diskreditiranje stvari, do katere so se do nred kratkim tuji kazali samo simpatije.

Toda vprašanje je notranje-politično. Presojati se more samo s stališča politične konsolidacije jugoslovenske kraljevine. Pravim: politične konsolidacije: kaiti, konsolidirati se mora, da radićevska agitacija nima nobenega vpliva na gospodarski razvoj in na materialno blagostanje kraljevine. Videli smo, kako je za vsika srbo-hrvatske krize poskočil dinar. »Radićizem« ni vrednost, ki bi rotirala na borzi Hrvatski gospodarski krogi, bančniki in industriji, metolično širijo svoje podlota na celo kraljevinu, ne da bi se brigali za separatistične homelije Radićeve. To je simptomatičen pojav, ki dokazuje, da je volja HRS, katerega smatramo za resnega k večjemu njegovih volitelj, brez vsakega vpliva na kroge, ki tvorijo gospodarski krah dežele. Ti krogi so pravilno presodili Radića in njegove turbulentne ambicije: ti krogi so željni prečistosti, te pa ne brigajo za separatistične homelije Radićeve. To je simptomatičen pojav, ki dokazuje, da je volja HRS, katerega smatramo za resnega k večjemu njegovih volitelj, brez vsakega vpliva na kroge, ki tvorijo gospodarski krah dežele. Ti krogi so pravilno presodili Radića in njegove turbulentne ambicije: ti krogi so željni prečistosti, te pa ne brigajo za separatistične homelije Radićeve.

Pisec Manka nadalje razpravlja o posledicah, ki jih zamorejo imeti ukrepi vlade na izid volitev v Hrvatski in o tem, katere stranke bi se znale okoristiti na račun Radićevih mandatov. V sklopu nam smatra situacijo v Hrvatski za nevarno in zaključuje: Vlada bi storila svojo dolžnost, ko je razkrija hrvatskim masam nevarno rovarjenje voditeljev HRS.

S paraliziranjem njihove akcije je osebno hrvatskega solaka tulj težkega strahovanja, ne le moralnega, ampak tudi gospodarskega. V Zagrebu

slišite govoriti o »srbskem terorju«. Toda ob tej priliki se je treba spomniti, da so bili pri zadnjih volitvah demokratskim kmetom, ki so čuvali Krizmanove skrinjice v varaždinski županiji, požgnani domovi in uničeni vinogradi od pristašev Radićeve stranke.

Počakati moramo torej, če bodo hrvatski volitve porabili priliko, ki se jim nudi, da se otresejo Radićevega jarma in najdejo izhod iz zagate, v kateri se jih njihovi voditelji držali tri leta. Hrvatska se bo 8. februarja izjavila, ali se hoče vrniti k aktivnemu sodelovanju v državi, ali pa hoče ustvariti sistem iz svoje abstinence, ki bi se do slej lahko smatrala še kot poza.

Prekmurski Slovenci na naslov dr. Ravnika

Iz Prekmurja smo prejeli sledeči dopis:

Nikdo ni hotel verjeti, dokler ni šel v »Uradnem listu« črno na belu, da nam je dr. Ravnik vsilil na svojo kandidatno listo kot srezkega kandidata za celo Prekmurje dr. Strasserja, za namestnika pa g. Alszegehja. Gospodu Ravniku niklo ne brani vložiti lažne liste, a zahtevati se mora, da prilejo nanjo ljudje, vredni zupanja velike narodne stranke v državi, mož. Je v narodnem in državnem oziru za nosiljivi ter neoporečni. Zlaj pa glejmo! Gosp. dr. Strasser je budimpeški Zid, ki je prišel kot jurist okoli l. 1903. v Prekmurje. Dvomljivo je celo, ali ima naše državljanstvo in bo treba v tem oziru še temeljitih poizvedb.

Srezki kandidat NRS je pod Belo Kunom postal navdušen boljševik in je opravljal kot tak boljševiški tajništvo v Dol. Lendavi, pozneje se je pa prelevil in postal privrženec bele garde in je bil najhujši nasprotnik naše države, kar je kazal tudi na zunaj s tem, da je imel v svoji pisarni še dve leti po zasedbi Prekmurja po naših četah izvalno razbojevano veliko stensko sliko Hindenburga, tega smrtnega sovražnika Slovanov, in je isto odstranil šele, ko je bilo definitivno znano, da je Prekmurje v celoti prišloje naši kraljevini. Šele tedaj se je pričel baviti s slovenščino, popreje se je z njo le igraček. Zakaj tudi ne, ko so pa naše oblasti tako dobre in se z nemščino tako imenitno izhaja! O za poslanec zakonito zahtevanem popolnem znanju narodnega jezika pri njem ni govora, še manj na njegovem namestniku, ki se »Dober dan« ne zna reči slovenski! To sta torej kandidata za Prekmurje! Večje ironije si ni mogoče misliti. Potvajmo še za politično prepričanje in strankarsko iskrenost! V tem oziru se je dr. Strasser javno izrazil, da mu je ozorram NRS španška vas in da želi samo to, da pride kak nacionalen Madžar v skupščino. V resnici mu je pa v prvi vrsti za žep in vsak čas se lahko dokaže, da je ponudil DS, da takoj odstoji od kandidature, ako mu stranka pod negodnimi pogoji preskrbi posojilo 200.000 Din.

Ako se vse to premisli, se v resnici ne more razumeti, zakaj dr. Ravnik ni vzel na svojo listo res uglednih prekmurskih pristašev NRS, n. pr. dr. Ščurca in dr. Nemethya v Dol. Lendavi, oba slovenščino zmogla domačina. Gosp. dr. Ravnik! Delajte, kar hočete, toda to povemo, da vam 90.000 čistokrvnih prekmurskih Slovencev nikdar ne odpusti, da jim vsiljujete za kandidata budimpeštanskega Zidovskega Madžara in pa sicer spoštovanega obrtnika, toda Slovence, ki ne razume niti besedice slovenščine. O tem se bodele na svojo školo prepričali na dan volitev. Takrat boste videli, da z 8000 glasovi, ki vam jih je obljubil dr. Strasser v Prekmurju, ne boste. Ako jih bo desetina, bo veliko, in še to bodo nekateri odvisni Madžari. Dober tek k takim zavednim pristašem!

K sklepu samo še to: Vred ti ponesrečene kandidature trpi napredna stvar v Prekmurju na smolh nenovovaljivo škodo, ker se vplivni možje iz belinskega okrožja z gnusom izražajo o slovenski politiki naprednih ljudi, ki

jim vsiljujejo Zido za kandidate. In tudi to je Vaš velik, neodpustljiv greh, gosp. dr. Ravnik, ki vam ga nikdar odpustiti ne moremo!

Pri tem pa se nezadostno podučeni narodni ljudje še spravljajo v zmožo, da je Zid kandidat Narodnega bloka! Slovanski Prekmurec, gosp. Ravnik, bomo kakor en mož odklonili Vašo kandidaturo ter šli za kandidatom Narodnega bloka dr. Pivkom, katerega skrinjica je druga!

Izjava delavcev v ljubljanskem arzenalu

Pod naslovom »Svobodne volitve« (delavci v ljubljanskem arzenalu) je »Delavsko« kmetijski list z dne 29. januarja 1925. v številki 5 na podel način napadel in žalil nas delavce s podtikovanjem, da smo pristopili v Unijo pod pritiskom. V odgovor na to samo izjavljamo vsi podpisani, da nismo organizirani in se nismo organizirali v Unijo pod nikakim pritiskom, temveč iz prepričanja. Na lastnem telesu smo videli, da za nas niti klerikalci, niti socialisti, najmanj pa komunisti niso ničesar hoteli storiti in da nas je iz obupnega položaja rešila edino le po posredovanju Unije JDS ter g. minister Jerjav. Sedi 65 podpisov. (Originalna izjava z vsemi podpisi je vsakomur na razpolago v tajništvu Unije med 3. in 6. uro popoldne.)

Spojitev Avstrije z Nemčijo

Potovanje dveh vodilnih politikov avstrijske nemško-nacionalne stranke, Dinghoferja in dr. Franka, v Berlin je vzbudilo precejšnjo pozornost in sprožilo nekaj komentarjev v Avstriji in v inozemstvu. Ti članki so se gibali okrog takimenovanega problema združitve Avstrije z Nemčijo.

Imenovana avstrijska politika sama sta smatrala za potrebno, da svoje potovanje komentirata v avstrijskih listih. In baš ti komentarji so najbolj značilni, ker jasno pričajo, da celo avstrijska nemško-nacionalna stranka, ki je najbolj vse-nemška in v nacionalnem pogledu najekstremnejša, ne računa z možnostjo, da bi se danes dalo govoriti o združenju z Nemčijo. Danes, ko se je Nemčija napram vsemu svetu pokazala kot nelojalno izvrševalec najvažnejših mirovnih obveznosti, saj se je dognalo, da dogovorjenega razoroževanja ni izvrševala v predpisani meri, je antanta edina v prepričanju, da je treba biti previden in nezaupen napram Berlinu. In v tem razpoloženju, ki danes prevladuje tako v Franciji kot v Angliji, ni prostora niti za namajšo možnost združenja Avstrije in Nemčije. O tem so si odločujoči možje v Berlinu prav tako na jasnem kot na Dunaju. In pri tem se raznovrstni gospodarski momenti, ki prihajajo v poštev osobito za Avstrijo, niti ne jemljejo v račun, tvorijo pa zelo zelo močan faktor proti forsiranju težnje k uniji. Glasovi, ki jih je bilo čuti ob tej priliki iz zapadne Evrope, samo potrjujejo, kako odločno je antanta zoper vsake projektne nemško-avstrijske unije.

Potemtakem problem spojitve avstrijske republike danes sploh ne obstoja. In ne sme obstojati čim dalje časa, to moramo pristaviti tudi mi, s stališča naše kraljevine. Za nas pri tem ne prilaga v poštev samo vprašanje koroških Slovencev, samo celokupna naša vnanepolitična situacija.

Za nas je popolnoma dovolj, da imamo za soseda eno veselo, Italijo. Republika Avstrija na severu, manjša razorožena, tvoreča jez ali zaščitno barijero med nami in Nemčijo nam je mnogo prikladnejša nego velika Nemčija sama. V našem interesu bi bilo, da se taka spojitve sploh nikdar ne izvrši, marveč da ostane Avstrija država zase, kakor je Svica ali Lichtenstein. Ako se pojavi Nemčija na Dunaju, ob Moravi, ob Rabi in Muri, postane činitelj v srednjem Podonavju, kjer je ostalo še toliko nasprotij, preko enako orijentiranega madžarskega Podonavja pa postane faktor tudi na pragu Balkana samega. Sistem malih in srednjih držav v Podonavju in na Balkanu pa nikakor ne more trpeti v svoji sredini velike Nemčije, ker bi pomenilo to začetek nove nestabilnosti. Nenčija ne bi stremela samo preko Slovenije na severno Adrio, marveč bi podpirala madžarske aspiracije do vrat Beograda: to bi bila tedaj obnovljena Avstro-Ogrska z vsemi zlimi posledicami.

Naš ceterum censeo je tedaj: Nemčije se za nobeno ceno ne sme pripustiti v Avstrijo. Ako bi kdajkoli pozneje stopilo pred nas to vprašanje z neodložljivo nujnostjo, bi se smelo to zgoditi šele tedaj, kadar se stanje v nasledstvenih državah do dobra konsolidira in utrdi, kadar odmirno stare, nam nasprotujoče tradicije in se tudi sicer vnanje politično vzhodna Evropa definitivno orijentira v določeno smer. Kako vloga bi pri tem igralo vprašanje koroških Slovencev, se seveda odvisno le od celokupnega takratnega položaja; gotovo pa je, da naš cilj ne more biti meja na Dravi, tudi ne na Vrbskem jezeru, marveč v okolici St. Vida. Sicer pa je v tem pogledu vsako detajljanje danes le sladka muzika; stvar je omeniti le, da se naglasi jedro zadeve.

Dinghofer in Frank bosta morala priti po vizum za potovanje v Berlin tudi v Beograd, kadar bi hotela razpravljati o resnih zadevah; dotlej pa mora biti njuno potovanje le »informativnega« značaja.

Politične beležke

— Kakor kravate menja »Slovenec« svojo dnevno agitacijo v uvodnih in člankih. Predstavlja se od dne do dne vsakojakim stavom, v sredo je domoljubarsko rokovnjač za svoje zastojkarje na deželi, večer pa se je malo bolj poštekan in v manšetami lotil uradništva. Tri članke je nabrai za večerajšjo uradniško številko tekmo tedna, vseh in gajoči repki pa je: dne 8. februarja bi uradniški volji klerikalne tigre. Zakaj? Zato, ker »Slovenec« skesano priznava, da so tigri tudi v uradniških vprašanjih bili kapitalne lenobe, in zato, ker se mu zdi, da boš tudi ti, uradnik gladko pogoltnil psovke proti Narodnemu bloku in se dne 8. februarja zbudil kot neomajen klerikalec, taborit črne Ljubljane. In to še prav posebno zato, ker »Slovenec« članke iz »uradniških krogov« pišejo brezposelni klerikalni advokati in kolirani kanoniki, torej isti gospodje, ki so še pred letom v istem »Slovenec« goi in znani refren, da uradnik samo »že in žre«.

— Klerikalni tisk in uradništvo. »Slovenec« in ostali klerikalni tisk kletu sedaj pred volitvami napram uradništvu silno naklonjenost. Demokratski stranki bi radi očitali vsakojake grehe, ne povedo pa, kaj je storila za uradnike SLS, ki je imela v Beogradu 21 poslancev, medtem ko je imela JDS samo enega. Ako bi mogel »Slovenec« navesti samo en slučaj, da je klerikalna stranka kaj storila za zboljšanje gnetnega položaja uradništva, bi morebiti še kdo verjel njegovi ljubezni, ki jo je izsledil za uradništvo ravno ta mesec pred volitvami, tako pa njegove klobasarije nimajo nobenega učinka. Pametno uradništvo ve, kam pes tco moli in je samo mnenja, da bi klerikalna stranka našla v njegovih vrstah ob volitvah več simpatij, ako bi pokazala to svojo najnovejšo ljubezen že takrat, ko se se reševla uradniška vprašanja v narodni skupščini. Takrat so klerikalni poslanci možali in prepustili vso skrb in delo za uradništvo demokratskemu poslancu g. Reiserju, klerikalni tisk pa sploh ni objavil tiste čase niti besede v prilog uradništvu. — Uradnik.

— Kravič vitez z Zaloške ceste. Doktor Brejc bi se rad otrese odgovornosti za Zaloško ceste, dasi je bil on takrat predsednik deželne vlade v Ljubljani, ko so pred deželno bolnico po nedolžnem streljali delavce kakor zajce. Po vseh principih politične odgovornosti je za te dogodke odgovoren dr. Brejc, a tudi doktor Korosec, ki je kot član vlade v Beogradu držal dr. Brejca na vlati v Ljubljani. Ali misli dr. Brejc, da bomo odločnost valili na uboge orožnike, ki so se storili to, kar se jim je ukazalo? Najboljši dokaz za odločnost dr. Brejca je v ostalem tudi dejstvo, da ni bil, ki je bil pri krvopileh udeležen, ni bil uradno poklican na odgovornost. Edino zadoščenje, ki ga je došlo delavstvo za storjeno krivico je bila politična justifikacija dr. Brejca in pa zavest, da sme vsa slovenska javnost imenovati SLS-stranko krvavih vitezov z Zaloške ceste.

— Moralni maček barabstva. To je sicer paradoks, a ga pri opozicijskem časopisu lahko opažaj od slučaja do slučaja. Ko je pred mesecem dospel Svetozar Pribežević na veliko zborovanje JDS v Zagrebu, je zagrebska separatistična sodrga izdala prigoden libel s samimi barabstimi izbruhi proti plegovi osebnosti. Učinek je bil pa tak, da se je vsa zagrebska javnost zgražala nad tem sramotnim dokumentom popone podivisanosti. Zagrebski blokaški listi so z muko prali madež »emirovorne« in hanoavske civilizacije. — »Slovenec« je v sredo v svojem poročilu o incidentu na beograjski proslavi na las kopiral psovke hanoavskega libela in se še prav posebej odrezal, da je ecigan iz Virgine mosta moralno justifikiran. Za to barabstvo ga je večeraj vžigil moralni maček in se izgovarja, da je za njegove psovke odgovorno — beograjsko dijaštvo! »Slovenec« pada in propada, psovke ga bodo vrle, kamor spada.

— Radi se je vezal tudi z Habsburgi. Dunajski korespondenca »Hera« doznava iz avstrijskih legitimističnih krogov, da so se v resnici vršili med avstrijskimi in madžarskimi legitimisti razgovori glede problema podonavske federacije. Malenkostne difference, ki so se pokazale, se bodo mogle lahko odstraniti. Nadležje javlja, da je vodja avstrijskih legitimistov polkovnik Wolf ob priliki Radićevega zadnjega bivanja na Dunaju razpravljal z Radićem o hrvatskem problemu in da obstoji upravičeno upanje, da se bo moglo to vprašanje na legitimistični bazi (torej v habsburškem smislu) rešiti povoljno. V kratkem se bodo v Budimpešti vršila važna posvetovanja med avstrijskimi in madžarskimi legitimisti, ki zasledujejo širše rešitve problema podonavske federacije pod Habsburžani.

Zveza kulturnih društev

V soboto 31. t. m. predava v Trbovljah Anton Podbevšek ob 5. uri popoldne kot običajno. Isteza dne zvečer ob 8. predava na Rakeku o borbi svobodne misli za odrešenje Sloveštva g. Josip Zupančič.

V nedeljo predava Josip Zupančič ob 2. popoldne v Cerklji o borbi svobodne misli za odrešenje Sloveštva. V Novem mestu v Etalni ob 1. pop. predava profesor Stanko Sila o svetovnem nazoru in verstvu. Na svečnico 2. februarja predava v Trbovljah o borbi svobodne mi-

sli za odrešenje Sloveštva Josip Zupančič. Predavanje bo v šoli Trbovlje-Vode ob 3. popoldne.

V soto je še poleg tu navedenih predavanj, predavanje g. profesorja Josipa Jerasa v Šiški pri g. Štepicu o dobrotoljubnem gibanju. Opozarjamo vse zainteresirane na to zanimivo predavanje.

Narodni blok

V nedeljo se vrše naslednji shodi in sestanki:

Vrhnika ob 1. pop. Govori dr. Zerjav, Zagorje ob 1. pop. Govori član predsedstva JDS iz Ljubljane. Podzemelj ob 7. zjutraj. Govori Alojzij Turk. Metlika ob 2. popoldne. Govori Alojzij Turk. Begunje (Gorenjsko), ob 11. dop. Govori ravatelj Jug. Radovič ob 3. pop. Govori ravatelj Jug. Ribno ob pol 8. zvečer. Govorita ravatelj Jug in srezki kandidat Ambrožič Radeče pri Zid. mostu. Govori delegat iz Ljubljane. Predvor ob 10. dop. Govori prof. Ivan Kolar. Velika dolina ob 3. pop. Govori dr. Stane Rapa. Poljane nad Škofjo Loko ob 8. zjutraj. Govorita dr. Kramer in Adolf Ribnikar. Skočjan pri Mokronogu ob 7. zjutraj. Govori Janko Tavze. Bučja pri Mokronogu ob 2. pop. Govori Janko Tavze. Koprivnik pri Srednji vasi v Bohinju ob 10. dop. Govori Jaka Mlakar. Stična - St. Vid ob 9. zjutraj v gostilni Gorišek. Govorita dr. Bohinjec in Janko Blagač. Borovnica ob pol 8. zjutraj. Poročata Zehal in Ipavec. Brezovica ob pol 11. dop. Poročata g. Zehal in Ipavec. Golo Brdo ob 9. zjutraj. Govori Ivo Beršček. Ločnica ob 3. pop. Govori Ivo Beršček. Krašnja ob pol 8. zjutraj. Govorita Pančur in dr. Potokar. Blagovica ob 11. dop. Govorita Pančur in dr. Potokar. Trčane ob 3. pop. Govorita Pančur in dr. Potokar. Dravotič ob pol 8. zjutraj. Govorita Fran Kokalj in dr. Karba. Rodica ob pol 11. Govorita Fran Kokalj in dr. Karba. Dob ob 3. pop. Govorita Fran Kokalj in dr. Karba. Vrhutega se vrši še cela vrsta shodov na Stajerskem, ki jih hoda deloma še objavili, deloma pa so naznanjeni po do tčnih krajih.

Po svetu

— Minister dr. Fran Fiedler + V sredo zvečer je umrl v Kralovih Vinohradih bivši minister dr. Frane Fiedler. Dr. Fiedler je igral v češki politiki v zadnjih desetletjih veliko vlogo. Po poklicu profesor na praški tehniki, so je pridružil Mladobohem in bil, še razmeroma mlad, izvoljen v avstrijski državni zbor, kjer si je pridobil kot gospodarski strokovnik velik ugled. V kabinetu barona Reeka je prevzel trgovski portfelj. Njegovo ministirovanje je znano zlasti po t. zv. Fiedlerjevih jezikovnih narečjih. Po istopu iz kabineta je prevzel vodstvo češkega kluba v avstrijskem parlamentu. Po prevratu se je dr. Fiedler popolnoma umaknil iz političnega življenja.

— Karel Pelant + V Pragi je umrl na posledicah nesrečne padca pol avtomobil znameniti češki novinar Karel Pelant, ki je pred vojo vodil pokret češke Svobodne misli ter z vnmno sodeloval tudi pri enotnem slovenskem pokretu. Pokojni Pelant je bil protipol dobrodušnega in dovtipnega človeka ter je užival v vseh krogih velike simpatije. Čest njegovemu spominu! — Bryan za črtanje evropskih dolgov Ameriki. William Bryan, znani bivši demokratski predsedniški kandidat, je poslal predsedniku Coolidgeu poselno pismo, v katerem zahteva, da naj se vse zahteve Amerike od Evrope črtajo in zahtevajo obenem jamstva za razoroženje evropskih držav. Po Bryanovemu mnenju bo le na ta način mogoče doseči svetovni mir. Njegovo pismo je izzvalo v Ameriki veliko senzacijo.

— Čsl. min. predsednik Svehla je zopet obolel ter odpotuje po nasvetu zdravnikov za več tednov na jug. Za časa njegove odsotnosti ga bo v predsedstvu vlade zastopal minister železnice Jiri Stihary.

— Stavka v angleški kraljevi palači. Radi stiske tehničnega osonja v vseh državnih poslopih v Londonu je ostala v sredo tudi kraljeva palača brez razsvetljave in kurjave. Stavka je nastala radi tega, ker je neki delavec izstopil iz strokovne organizacije. Sedaj je sicer izjavil, da je pripravljen zopet vstopiti, a ga je izvrševalni odbor strokovnih organizacij odklonil.

Kdaj pridejo

„Devojke, katerih se ne poroči“?

AVTOMOBILNE VOZNIJE

znatno znižane cene.

Avtotaksi št. št. 432, 484, 490, 481, vozijo kilometer 4 6 Din

Stojšča pred hotelom Slon in Union.

Naročila sprejema JUGO-AVTO

Telefon 236. 183

Naši kraji in ljudje

Razpis občinskih volitev v Ljubljani

VOLITVE BODO 18. MARCA.

Po odredbi velikega župana ljubljanske oblasti je razpisana volitev občinskega odbora za mesto Ljubljana na dan 18. marca 1925.

Volitev se bo vršila na 18 voliščih, katerih razporedba se bo posebej razglasila. Glavno volišče bo v mestnem domu.

Volilni imeniki so od danes naprej na magistratu razpoloženi v javni vpogled.

Prof. Franc Hauptmann

Včeraj je preminul v Ljubljani po kratkoročni bolezni, ki jo je doživel v 75. letu svoje starosti, g. Franc Hauptmann, profesor v pokonu. Z njim je legel v grob eden največjih prijateljev našega visokošolskega dištva in vzoren nacionalni delavec.

Doma iz Slovenskih goric se je povrtel filozofskim naukom in bil do leta prof. na učilišču v Gradcu. Skupno s pokojnim Franom Hraščevcem, očetom sedanjega celjskega župana, dr. Hraščevca, ki je živel takrat v Gradcu kot sodnik v pokonu in dr. Pavice ter dr. Žižekom je bil glavna opora slovenskih dijakov, ko so študirali v Gradcu, ter njihov zvest zaščitnik in svetovalec. Ko je pokojni univ. prof. dr. Gregor Krek ustanovil Podporno društvo za slovenske dijake, mu je bil Hauptmann vreden pomočnik. Skupno s Hraščevcem je Hauptmann ustanovil v Gradcu tudi študentsko in izvenakademsko podružnico C. M. D.

Po prevratu se je prof. Hauptmann preselil iz Gradca v Ljubljano, kjer je živel pri svojem sinu, univ. profesorju dr. Ljudmilu Hauptmannu. Lani je pričel boleti in včeraj svoji stari boleznii podlegel. Pogreb bo danes ob 4. popoldne v Valvazorjevega trga št. 7 na pokopališču sv. Križu. Bodi mu lahka slovenska zemlja, ki jo je tako ljubil, ugledni rodbini pa naše iskreno sočutje!

Minister dr. Žerjav v Novem mestu

Novo mesto, 29. januarja.

Danes dopoldne je prispel semkaj minister za šume in rudnike, g. dr. Gregor Žerjav. V njegovem spremstvu se je nahajal veliki župan dr. Belčič. G. minister se je ustavil na srezkem pogovarstvu, kjer so se mu najprej predstavili načelniki državnih uradov, nakar je sprejel deputacije gospodarskih in kulturnih društev iz celega okraja. P. klonili so se mu skoro vsi župani občin novomeškega srezu, s katerimi je g. minister z velikim zanimanjem razpravljal o gospodarskih težnjah njihovih področij.

Ob treh popoldne se je vršil v hotelu Windisch skupen obed, katerega so se udeležili skoro vsi župani novomeškega okraja, zastopniki državnih uradov in novomeške občine ter razni kulturni in gospodarski korporaciji. Novomeški žu-

pan dr. Režek je v iskrenih besedah pozdravil g. ministra kot neustrašnega borca za razmah ideje državnega in narodnega edinstva, nakar mu je napil župan iz Mirne g. Bule. Starosta novomeške sokolske župe, dr. Vasič je nazdravil g. ministru imenom kulturnih organizacij, župan iz Poljane, g. Schauer imenom svoje občine, predsednik Obrtniškega društva za Dolenjsko, g. Filip Ogrič pa imenom dolenjskih obrtnikov. Vrsto govornikov je zaključil srečki zdravnik dr. Gregorič, ki je čestital g. ministru kot nosilcu liste Narodnega bloka. G. minister se je v patrijičnem govoru zahvalil za izraze udanosti napram dinastiji in državi. Pri odhodu iz Novega mesta so mu priredili dolenjski župani viharne ovacije.

Klerikalni prevaranti

Splošno znana je klerikalna taktika, ki ima za vsak stan poseben program in posebne obljube, katere so si mošejoj v največjem navskrižju. Na bolj znana v tem pogledu je avtentična zgodovina dveh klerikalnih interpelacij v Narodni skupščini l. 1922., ko je g. Brodar zahteval za kmetje prost izvoz živine in žita, g. Gostinčar pa istočasno za delavce in uradnike takojšno prepoved vsakega izvoza živine in drugih živil! Vsa država se je takrat smejala in se narahlo iz častih volilcev SLS, ki potrpežljivo prenašajo predpustne šale klerikalne prevarantske politike.

Tudi v sedanjem volilnem boju je tako. Na kmetih pri svojih zaupnih sestankih psuje o. n. pr. g. klerikalni kandidati nenasitno uradništvo, ki bi hotelo vse samo »požreči«. V Ljubljani pa pomilujejo državnega nameščena ter se mu predstavljajo kot edini rešitelji! Roke dvigajo kviku v svetem oporčenju, ker je bilo par več ali manj sposobnih političnih uradnikov premeščenih z enega lepega mesta v drugo, ko pa so bili sami na vladi, so činično preganjali najposlednejše voditelje javne uprave.

Klasičen primer nam v tem oziru nudi slučaj direktorja Borka. Mož je strokovnjak prvega reda, vesten in pritrvalen delavec, pravi celo železničarjev in nikdar ni bil partizan. Le oddolno naroden je in državi ter njeni službi brezpozgovno vdan. Zato ga je klerikalni minister Sušnik takoj preganjal iz Ljubljane ter »shranil« v Beograd. Ko so morali slovenski tigri v svoje kletke nazaj, je vladna Narodnega bloka postavila dr. Borka zopet na staro mesto. Med železničarji je zavladalo splošno veselje. Tem večja pa je bila jeza pri klerikalcih, ki so po »Slovenca« pričeli direktorja Borka nesramno napadati in ki so sklenili, da ga takoj poženjo iz državne službe, čim bi oni zopet dobili moč v svoje roke.

Nesramna gonja klerikalnih kolovodij pa je vzbudila ogorčenje ne le pri vseh naprednih železničarjih brez razlike strank, temveč tudi pri pristajalcih SLS. In sedaj prihaja zopet do veljave prevarantske in lažniva taktika klerikalne stranke po vzorcu zgoraj omenjenih dveh slavnih interpelacij. Med tem ko »Slovenec« g. Borka grdi in mu vodstvo SLS streže po življenju, se glasilo klerikalnega kandidata g. Gosarja »Pravica« za njega — puteguje. »Slovenec« psuje, da je dr. Borko partizan, »Pravica« hvali, da mu železničarji ne morejo nič uprekaniti in da je pravičen in objektiven na vsem. Komu se ta dvoletna vloga klerikalnih golčufov ne stidi? Kdo v njej ne vidi pravo zrcalo politike, ki že toliko let iz slovenskega ljudstva in njegovih interesov norca brije? Železničarji k sreči niso osli in bodo znali dati odgovor na činično zasmevanje, ki se jim reži v obraz iz »Slovenca« in »Pravice«.

Za resnico!

Zadnji čas se je z gotove strani v enem izmed ljubljanskih dnevnikov pričela popolnoma neupravičena gonja proti gosp. direktorju Borku. Resnici na ljubo ugotavljamo, da so vsa naloževanja brez vsake podlage in so se mogla poroditi le v dušah onih ki morajo rovariti proti vsemu, kar je dobrega.

Ugotavljamo: 1.) Da ljubljanska direkcija bodisi južna ali sedaj državna po osvojenju do danes ni imela boljšega ravnanja, kot ga je dobila v osebi g. dr. Borka.

2.) Da še noben direktor do danes ni prišel s tako idealnim in programatičnim načrtom, po katerem tudi faktično dela.

3.) Da še noben direktor ni bil tako priljubljen kot je sedanj (dokaz njegov odhod in ponovni povratek.)

4.) Da naš g. direktor ni nikar priganač in da niti najmanjše še ni poskušal vplivati na politično mišljenje uslužbenstva.

5.) Da dosedaj še niso znane nobene premestitve krivičnim potom.

Ker se zavedamo, da smo našli v našem direktorju g. Borku pravega moža in voditelja ljubljanske železniške direkcije, je naša dolžnost, da ga ščitimo pred neokretnimi napadi s katerokoli strani, njemu pa želimo obilo uspeha v delu za dobrobit jugoslovenskih železnic in železniškega uslužbenstva.

Udružene prometne kraljevine SLS, Društvo »Sprevednik«.

Nove nesramnosti kandidata Serneca

Pred naslovom »Liberalno gospodarstvo na Završnici« priobčuje včerajšnji »Slovenec« nesramno notico, ki se glasi takole:

»Elektrarno na Završnici že vstavlja od pol 12. ponoči do 5. zjutraj in od polnoce do dveh popoldan. Če bi se izvršil načrt inž. Serneca, ki ima Završnica na razpolago 300 konjskih sil in bi je ne bilo treba ustavljati. Pa še nekaj je značilno. Ko je inž. Sernec vodil elektrarne v istih razmerah, je ustavljal razje zvečer, da so bili prizadeti samo gostje v gostilnah, vzdrljal pa je obrat v jutranjih urah, ko morajo vozniki in kmetje krmiti živino in je nevarnost požara na dlani, zlasti ker vozniki nimajo več zavarovanih svetilk. Sedanj gospodari se ne ozirajo na potrebe delavskih ljudi, ampak ščitijo predvsem plance in krivkarje. Za te mora biti luč. Ne bomo se motili, če trdimo, da utegne biti baš tako gospodarstvo na Završnici daljni vzrok strašne nesreče, ki se je zgodila v ponedeljek, dne 26. t. m. ob 4. zjutraj na Rečici pri Bledu. Zgorla sta dva liva in znani hotel Mangart. Ogenj je nastal ob času, ko vozniki, katerih je v teh hlevih veliko, krmijo vprežno živino. Tak je razlika med Sernecem in pa sedanjim liberalnim gospodarstvom.«

Z ozirom na »Slovenčev« vest je treba, da ugotovimo tole: Elektrarne na Završnici niso ustavljali od pol 15. do 5. zjutraj, temveč od 12. do pol 5. Ravno na željo voznikov iz Rečice se je v zadnjem času ustavljala od pol 12. do 4. ure ponoči, zato, da so vozniki že lahko krmili ob električni luči. Ko je inž. Sernec vodil elektrarno »ob istih razmerah«, elektrarne sploh ustavljati ni mogel, in sicer zato, ker mu je sploh zastala, l'roj

dajal jo je namreč prej »demač« veleindustriji v Dobravi, tako da je bil ob času potrebe za ljudstvo baje že prazen, dočim je danes še poln in se prebivalstvu ni bati, da bo vsaj ob večernih urah imelo luč, katere pred leti pod g. inž. Sernecem ni imelo. Čudimo se pa, da si upa kandidat v radovoljskem okraju javno očitati vsem gostilničarjem svojega okraja, da imajo gostilne odprte preke policijske ure in sicer samo zato, da lahko »pijanci in krokarji« gledajo električno luč.

Tisoči delavcev na Jesenicah, Javorniku in Dobravi, ki rabijo luč baš ob večernih urah, ob katerih priporočajo uredni »Slovenca« ustavljanje električne luči, za g. Serneca seveda niso »delavno ljudstvo«, ker ve, da ga ne bodo volili. Vozniki pa, ki so v ponedeljek zjutraj krmili živino v hlevih poleg hotela Mangart na Rečici, so trdni kmetje iz Zirovnice, ki se bodo lepo zahvalili, da jih je trobilo kandidata Serneca na tako ljuboben način žigosalo — za požigalce.

Priprost račun

Ponovno smo že žigosali brezvestno lumparijo, ki so jo hoteli klerikalci uprizoriti z značimi Sušnikovimi prevoznicami. Na škodo države so si hoteli ustvariti svoj volilni fond. Kljub temu pa ima »Slovenec« drzno čelo, da napada sedanjo vladu, ker je zatrla to klerikalno korpucijo.

Mesto ponovnega odgovora prosimo čitatelje, naj malo računajo in onste računati tudi klerikalnim volilecem: nekaj jih je gotovo takih, ki to znajo. Torej:

Tovornina za prevoz enega vagona iz Volvodine v Slovenijo znaša 4000 do 5000 Din.

Sušnikov konost je znašal 40 %, torej okrog 1700 Din pri vagonu.

Klerikalci so prodajali prevoznice po 500—800 Din, tako da bi si prihranili stroške na prevoznini okrog 1000 Din pri vagonu.

En vagon ima 10.000 kg moke, ovrzoma žita. Ako razdelite gori navedeni prihranek 1000 Din pri vagonu,

na 1 kg celih 10 par.

Za 10 par torej bi se lahko pocenila moka, ako bi obveljala Sušnikova na redha. Kateri trgovec na bi raz 10 par predajal cene moke? Dejstvo je, da bi konzument ne mogel dobiti moke niti za vinar ceneje.

Zlaj na računavite še dalje:

Sušnik je imel 5000 znanih prevoznic. Od teh so si jih obdržali klerikalci 3700. Ako bi jih predajali samo po 700 Din, bi si prihranili za svoj volilni fond na škodo države skoro 10 milijonov kron.

Ker je vlada to lumparijo preprečila, jo psuje »Slovenec« s klerikalnim slovenskega konzumenta. Za strašno neumnost bomo mora imeti svoje čitatelje, da si jih upa tako vleči.

Sestanek naprednih ljubljanskih obrtnikov

Snoči se je vršil v gostilni pri Mraku na Rinski cesti sestanek ljubljanskih obrtnikov, ki ga je sklical Napredno obrtniško društvo v Ljubljani. Obširne gostilniške prostore so do zadnjega kotička napolnili zavedni napredni ljubljanski obrtniki, ki so z živahnim odobravanjem sprejeli strokovna izvajanja kandidata Narodnega bloka za Ljubljano g. Mohoriča o naših gospodarskih razmerah ter o težnjah in zahtevah obrtniškega stanu.

Sestanek je otvoril gerent g. Josip Turk, nakar je kandidat g. Mohorič govoril o obrtniškem programu, posebno glede plačevanja davkov za obrtnike, glede zmanjšanja carinskih davkov, glede

Kam pridejo

„Devojke, katerih se ne poroči?“

de kreditov za obrtništvo in osnovanje privilegirane državne obrtniške banke, potem o reorganizaciji urada za pospeševanje obrti ter o preureditvi strokovnega nadzornega šolstva. Nadalje je govoril g. kandidat o težkočah, ki ovirajo udeležbo obrtništva pri državnih in javnih dobavah, o potrebi reduciranja režije bolniškega zavarovanja ter o važnosti carinske zaštite za domače obrtništvo.

Nato se je razvila živahna debata, v katero so posegli g. Rebek, Primožič, More Breščak, Marčan in Jos. Turk. Vsi govorniki so enodušno pozdravljali gospodarsko kandidato g. Mohoriča kot izpolnitev davne želje ljubljanskega obrtništva, ker stavi ta kandidatura kot glavno točko v svoj program rešitev nujnih obrtniških vprašanj. Kandidat g. Mohorič je na posamezna izvajanja govornikov podal izčrpna pojasnila, naglašujoč potrebo, da vsakdo od svoje strani stori vse možno za zaščito obrtniških stanovskih interesov.

Izborna udeležba obrtnikov je pokazala, da stoji ljubljansko obrtništvo v taboru Narodnega bloka in da bo 8. februarja volilo njegovega kandidata g. Mohoriča kot najprimernejšega zastopnika interesov obrtnega stanu.

Požar v Brezju nad Slomom

V nedeljo zvečer je izbruhnil pri posestnici Agati Orač v Brezju nad Slomom, občina Sv. Jurij ob juž. žel., izdeselje neznanega vzruka požar, ki je popolnoma upelnil hišo ter poleg stojišča drvarnice.

Slučaj nesreče je bil tem bolj tragičen, ker se je vršilo istega dne v hiši žentovanje. Poročila se je namreč domača hčerka z nekim domačinom. Lastnik veleposvesta na Slomu, dr. Karlovšek, je dal peljati svate k poroki, na povratku pa jih je povabil na dom na mal prigrizek. Med tem pa je izbruhnil požar na domu neveste, ki je oddaljen od Sloma kakih 10 minut. Čim se nevesta zagledala na svojem domu »ogenj«, se je tako prestrašila, da je padla v nezavest. Ostati je morala čez noč v gostoljubni Karlovškovi hiši. Na kraj nesreče so takoj prihiteli vaščani ter bližnji okoličani, da rešijo vsaj pohištvo, kajti na gašenje poslopa samega, ki je bilo lesono in s slamo krito, radi pomanjkanja vode sploh ni bilo misliti. Spočetka se nikdo ni upal podati v goreče poslopje. V tem pa je prihitel gostilničarjev sin, Gubčev Jože iz Ponikve, ter planil neustrašeno in ne menec se za veliko nevarnost, v gorečo hišo ter začel metati pohištvo in druge predmete na plano. Njegovemu iunaškemu vzgledu so sledili še drugi in tako je bilo pohištvo in še nekaj drugih stvari v kratkem na varnem. Jedila pripravljena za gostovanje, so bila razmetana po bližnji ulici. Kruta elementarna nezgoda je preprečila novoporočencema in družini še ono skromno žentovanjsko veselje, ki je običajno pri nas Slovincih. Vsa čast in hvala neustrašenim rešiteljem, ki so pripomogli, da ima družina, ki je izgubila svoj dom, za prvi hip vsaj potrebno obliko in živeč.

Apeliramo na usmiljenje prebivalce bližnje in daljne okolice, da naj pripomorejo vsak po svoji moči, da si postavijo nesrečna družina v najkrajšem času zopet svoj dom.

Iz Primorja

• **Sneg na Goriškem.** V ponedeljek in torek je zapadel na Goriškem sneg, ki je pokril gorske vrhove. V bližini Gorice je bela odeja pokrila ozemlje do Plave.

• **Smrtina kosa na Krasi.** 22. januarja je umrl v Dutovljah Franc Brundula, naslednjega dne pa je smrt ugrabila 85-letnega starčka Josipa Čandeka. Slednji je služil pri cestnem odboru nad 40 let.

• **Gozdni požari na Goriškem.** Na Goriškem se zadnje čase množe gozdni požari. Prošlo soboto je gorelo na Kalvariji, v nedeljo na pobočju sv. Gore, na sv. Gabrijelu in na sv. Katarini. Ogenj bo uničil še tisto malo drevoja, kar ga je ostalo izza vojne.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.
Petek, 30.: Zaprti. (Generalna vaja)
Sobota, 31.: »Pepehu«. Premijera. Izv. Nedelja, 1.: ob 15.: »Veronika Deseniška«. Izv.
Ponedeljek, 2.: ob 15.: »Pepehu«. Mladinska predstava. Izv. Ob 20.: »Cyrano de Bergerac«. Izv.

Ljubljanska opera.
Petek, 30.: »Smrtina tarantela« in karikaturni plesi. D.
Sobota, 31.: »Jenuas«. A.
Nedelja, 1.: ob 15.: »Netopir«. Ljudska predstava pri žnžanih cenah. Izv.
Ponedeljek, 2.: ob 15.: »Rigoletto«. Ljudska predstava pri žnžanih cenah. Izv.
Šentjakeški gledališki oder.
Sobota, 31.: »Ljubzen in ljubosumnost«. Nedelja, 1.: »Ljubzen in ljubosumnost«.

Mariborsko gledališče.
Petek, 30.: »Na dn«. Gostovanje Hudožestvenikov.
Sobota, 31.: »Bratje Karamazovi«. Gostovanje Hudožestvenikov.
Nedelja, 1.: ob 17.: »Zenitev«. Gostovanje Hudožestvenikov.

Iz dunajskega glazbenega življenja

Dunaj, 27. januarja.

Več dunajskih zabavališč in gledališč je v minulih mesecih izglinilo v vrtincu gospodarske bede, ki jo je čutili danes po vseh evropskih mestih. In še ti danes, ki so ostali, se imajo boriti za največjimi težkočami. Obema dunajskima državnima gledališčima je usoda zaenkrat prizanesla, saj živita čisto ob podporah iz državne blazinje. Drugače pa je z Ljudsko opero, ki ji take podpore niso usojene in katera je prepričana mi osti bogatih avstrijskih dečničarjev, ki so se končno vendarle navečali iz lastnih žepov kriti primanjkljaje v operni blaginji.

Ljudska opera se nahaja že od decembra sva v krizi in do danes se ni našel še nihče, ki bi ji pomagal na nogo. Izgleda pa, da bo Volksopera v tekočem mesecu svojo zadevo uredila. Še slabše se godi Renesančnemu odru, ki je dne 24. t. m. prenehal delovati. Ravnatelj Feher je moral podati ostavko, ker ni mogel izplačati igralcem gaž. Pasiva tega gledališča znašajo približno 600 milijonov kron. Zdaj si pomagajo s tem, da gostuje na tem odru znani Jarnov ansambl in ni izključeno, da bo Jarno hodoči ravnatelj tega zavoda. Enaka usoda je zadela Moderno gledališče, proti kateremu je uvedeno poravnalno postopanje, ki ga je sodišče poverilo bivše mu opernemu ravnatelju Gruder Guntra nu.

Na sporedu drž. opere se je zopet pojavila zvezda Alfreda Picaverja, ki se je nedavno vrnil s svoje ameriške turneje. Koncem sezone gre gostovat v Nemčijo in na Angleško. V tekočem tednu so na sporedu drž. opere: Wagnerjevi »Pevci mojstri«, »Götterdämmerung«, »Africanka« in »Kraljica od Sabe«.

V Ljudski operi pa se pojo v prihodnjih dneh »Lohengrin«, »Boheme«, »Aida« in »Čarobna piščalka«. V pitečnem tednu se je v tej operi postavila na oder Braunfsova moderna lirčna fantasična opera »Pitice«, ki jo je dirigiral ravnatelj dr. Stiedry. V tej operi (»Pitice«) bo stalno gostovala g. Wesel-Polka, seveda če se bo opera držala. Kot znamenitost bečim tudi, da je Volksopera uprizorila pred nekaj dnevi že stotič Kienzovo delo »Der Kuhnreigen«.

Sredi decembra je nastopil v Ljudski operi naš glavni rojak Naval Pogačnik kot Don José v »Carmen«. Kljub svojim letom je presenetljivo lepo pel in igral. Dunajska kritika ga je prisrčno podprala. Naval se je naselil na Dunaj

ju ter poučuje petje.

V zadnjih tednih je gostoval v obh dunajskih operah kot dirigent maestro Mascagni. Dne 19. t. m. je uprizorila drž. opera njegovo opero »Priatelj Pric«, ki jo je dirigiral komponist sam. Ta opera se je igraa zadnjikrat l. 1895. Tudi Bürgerterthe je uprizoril v minulnem tednu Mascagnijevo opereto »Si«, ki je vzbudila med dunajskim glasbenim svetom veliko zanimanje.

Gostovanje Hudožestvenikov v mariborskem gledališču. V petek 30., sobota 31. t. m. in nedeljo 1. februarja gostujejo v mariborskem gledališču svetovnoznani Hudožestveniki. Red predstav je objavljen v repertoarnem načrtu, vendar si pridržujemo eventualne spremembe, glede razvrstitve predstav. Prva predstava, ki se bo vršila v petek 30. januarja, bo na vsak način »Na dn«.

Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske nastopi v sredo, dne 4. februarja, na svojem koncertu v Unionski dvorani pod vodstvom zborovodje g. Srečka Kumra. Spored je nadvse skrbno sestavljen, izvrstno pripravljen ter obsega po veliki večini skladbe naših prvih in najplodovitejših skladateljev. Odlično je zastopane na sporedu Adamič, poleg njega Lejovic s svojimi osmeroglasnimi ženskimi a capella zbori, dalje dr. Božidar Široka in Mokračnik vsak s enim meč-

nim zborom. Zenski zbor pa poje poleg tega še ne-otrožno lepe Sukove ženske zборе s štiriočnim klavirskim spremljevanjem. Vstopnice se prodajajo v Matični knjižarni. Ravnočas se dobiva tudi besedilo petih zborov.

Koncert mariborske Glasbene Matice v Celju. Za gostovanje dne 2. februarja ob 17. uri vlada med občinstvom tako razveseljevo splošno zanimanje, da so bili vsi sedeži v nekaj dneh razprodani. Dobe se samo še slojišča, ki si jih pa naj vsak še nabavi v predprodaji, ker je njih število omejeno. Tekst »Mrtvaški ženin« se dobi za ceno 5 Din v knjižarni Gorizar in Leskovšek. Občinstvo se naproša, da pride vsaj četrt ure pred pričetkom koncerta, da se prepreči naval na garderobo.

»Pepehu«, narodna pravljica v sedmih slikah, ki jo je spisal dr. Ivan Lab in za katero je zložil nekaj glasbenih točk L. M. Škerjanc, se uprizori prvič v ljubljanski drami v soboto, dne 31. t. m. ob 8. zvečer izven abonmav.

Ljubljanska opera. V petek 30. t. m. je repriza mimodrama »Smrtina tarantela« in baleta »Karakterni plesi«, ki sta premijeri tako dobro uspela in za katera vlada obče zanimanje. »Smrtina tarantela« je povsem moderna mimodrama z izrazito moderno muziko in originalno inscenacijo. Vsi sodelujoči so k lepemu uspehu pripomogli. — Karakterni plesi,

Domače vesti

Vojška vest. Brigadni general Milivoj Dimitrijevič, vršilec dolžnosti komandanta osvojeke divizije, je imenovan za divizijskega generala ter obnoven za komandanta osvojeke divizije.

Seznam predavanj na univerzi v Ljubljani. Te dni je izšel seznam predavanj za letni semester 1925. Na ljubljanski univerzi. Inskripcija za letni semester traja od 3. do incl. 14. februarja, zaključni pa se semester dne 28. junija 1925. Inskripcijski rok se ne bo podaljšal. Naknadna inskripcija se bo dovoljevala le na motivirane prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili. Ob sklepu ima seznam tudi točen pregled o frekvenci v zimskem semestru. Na filozofski fakulteti je bilo 270 slušateljev, in sicer 184 rednih in 18 izrednih; na juridični fakulteti 883 slušateljev; 363 rednih in 6 izrednih; na medicinski fakulteti 86 slušateljev; na tehniški fakulteti 530 slušateljev, in sicer 511 rednih in 9 izrednih, na teološki fakulteti pa 107 slušateljev. Vseh slušateljev skupaj je bilo 1376.

Dr. Vadim Dolivo-Dobrovolsky. Včeraj je umrl na posledicah zavrtnih boleznih, ki si jo je nakopal že v domovini Rusiji pod boljševiško strahovladno, asistent na zoološkem inštitutu prof. doktor Iladžija na ljubljanski univerzi dr. Vadim Dolivo-Dobrovolsky. Smrt je pobrila odličnega mladega ruskega učenjaka, ki je bil prvi doktor naše ljubljanske filozofske fakultete, v dobi 30 let. Z njim je izgubila mlada ruska generacija, ki živi med nami, odličnega tovarišča, pa tudi za našo znanost pomenja njegov odhod v večnost silo, ki je še mnogo obetala. Pogreb pokojnega se vrši danes popoldne ob 2. iz hiše Stara pot 2 na pokopališču pri Sv. Križu. Pokoj njegovi dobri duši! — Mesto vena na krsto pok. kolega dr. Vadima Dolivo-Dobrovolskega je izročil naši upravi g. dr. R. Kenk 100 Din za menzo ruskih akademikov.

Dijaške legitimacije za znano vožnjo na železnici je izdala Učiteljska tiskarna, da ne bo treba pisati vsake legitimacije posebej šolskim upraviteljem. Uporabne so za vse vrste kol. Cena 1 Din.

Dobrotnik šole. Pokojni nadšumar v Slavoniji g. Franta Pirkmayr je v svoji oporoki volji franski šoli 500 Din, za kar mu šola ohrani hvaležen spomin.

Upoklicte rekrutov leta 1925. Rekruti, rojeni leta 1904, in starejši, ki so bili pri lanskem naboru spoznani za sposobne, bodo letos pozvani na odsluženje kadrovskega roka kakor sledi: dne 20. februarja 1925 prva partija neborceev, dne 20. junija druga partija neborceev; dne 20. oktobra tretja partija neborceev; okoli 1. marca 1925: konjeniki, konjiški pionirji in telegrafisti, konjiški kraljeve garde, artiljeristi kraljeve garde, artiljeristi, remontski depot, vozarji, bolničarji in peki; okoli 20. marca 1925: pešadija, pešadijski polk kraljeve garde, letalci, pionirji, pontonirji, telegrafisti, železniška četa in profesionalisti; okoli 20. marca prva partija mornariških čet; okoli 1. oktobra druga partija mornariških čet; okoli 20. aprila rekruti prideljeni avtomobilisti. Vsi rekruti se opozarjajo, da počkajo poziv v svoji domovni občini; če se pa začasno odstranijo iz svoje občine, so dolžni, da svoj natančen naslov prijavijo županstvu, da jim le-to zamore pravočasno dostaviti poziv. Rekrutomornarjem ni treba nabaviti vojaškega kovčega, ker za tega na brodovih ni prostora. Vsek mornar dobi od države vrečo za shrambo privatnih in državnih stvari.

Gradnja poliklinike na Sušaku. Kakor znano, se je po inicijativi ministrstva za narodno zdravje pričelo letošnjo zimo na Sušaku z gradnjo poliklinike. Poslopje je prišlo te dni pod streho in bo dograjeno do letošnjega poletja.

Ameriški rušilci v Gruzi. V pristanišču Gruzi pri Dubrovniku so prispeli te dni ameriški vojni ladji «Bilkingley 203» in «Concorde 291». Na vsakem teh

prirerene po g. baletnemu mojstru Trobišu, izvajajo soloplesalke, baletni zbor in baletni mojster, ples sledi ples ob daljših presledkih in v temperamentni tarentelji dosežejo vrhunec. — V soboto, 31. t. m. se poje zopet veleznatična Jazakova opera «Jenufa». V vlogi Jenufe nastopi prvič gđ. Rozumova. Vse druge vloge ostanejo kakor so bile poprej zasledene.

Hinko Nučič petindvajset let na odru. Hinko Nučič praznuje letos 25 letnico svojega oderskega delovanja. Angažiran je sedaj pri Nar. gledališču v Zagrebu, kjer proslavi svoj jubilej dne 5. februarja v Shakespeareovi tragediji «Othello». Igral bo vloge črca Othella. Skupno z jubilarantom nastopijo najboljši člani zagrebške drame: Desdemona bo igrala Ela Hafner-Gjermanovičeva, Cassia Tito Strozzi, Jaga Josip Papic, Lodovica Tlužin, beneškega doža pa Josip Maričič. Tragedija se bo igrala v prevodu Milana Bogdanovića in v inscenaciji režiserja dr. Gavella.

Sekeja obliknožnih umetnikov v Zagrebu in letošnja mednarodna pariska razstava. Umetniki, ki so združeni v zagrebški sekeji jugoslovenskih obliknožnih umetnikov, so sklenili na svoji seji dne 15. januarja, da se udeležijo mednarodne dekorativne razstave v Parizu samo tedaj, če bo vpslane proizvođe ocenjevala strokovna komisija, to je odbor njihovega društva. Ako se to ne zgodi, se bodo Zagrebčani razstave vzdrlžili.

rušilec se nahaja 126 mož in 8 pomorskih častnikov. Ladji ostaneta še do nedelje v grškem pristanišču.

Dubrovnik pričakuje letos večji tujski promet. Prometnemu uradu «Pulnik» v Dubrovniku je prispelo že lepo število prijav gostov iz raznih krajev sveta, ki nameravajo provesti spomlad na dalmatinski rivljari. Znatno število gostov je že prispelo v Dubrovnik, drugi so prijavili svoj prihod za mesec februar. Ob prihodni slavnosti sv. Vlahu, dubrovniškega patrona, prirede Sarajevčani izlet v Dubrovnik.

Močan daljni potres. Potresomeri observatorija pod Triglavom so predvčerajšnjim ob 5.45 zabeležili močan daljni potres. Ognjišče potresa je bilo kakih 8000 kilometrov oddaljeno.

Sejmi v Borovnici. Županstvo občine Borovnica opozarja interese, da se vrše v Borovnici zopet štirje letni živinski (za konje, goveda, prašiče in drobnico) in kramarski sejmi v naslednjih dneh: 5. februarja, 15. aprila, 27. septembra in 6. decembra vsakega leta. Prodajalci in kupci se vabijo, da posetijo borovniške sejme v največjem število.

Češko vojaško strelišče v Boki Kotorski. Med Jugoslavijo in Češkoslovaško republiko je bil sklenjen dogovor, da ustanovi češkoslovaško ministrstvo vojne v Boki Kotorski artiljerijsko strelišče za vežbe s topovi proti aeroplanom. Posebna komisija češkoslovaškega generalnega štaba pride prihodnje dni v Kotor, da si v sporazumu z našimi vojaškimi oblastmi izbere primeren prostor.

Književna tombola. Opozarjamo ponovno, da sta bili dne 24. t. m. izrebrani številki 45. in 90. Kdor je s temi številkami zadal ambo, naj pošlje tablico s svojim točnim naslovom Pokrajinskemu odboru Jugoslovenske Matice v Ljubljani, Pred školjo 21. Postopek pri delitvi dobikov je sledeč: Tablice, na katerih sta obe zadeti številki v eni vrsti, sprejema Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice do petka 30. t. m. Ker je skoro gotovo zadetih več amb, kakor pa je dobikov, se bo v petek zvečer tablice zbrale. One, katere bodo izrebrane, dobijo dobiček ambo in se ta dobiček pošlje dolžnemu po pošti. Tablice, ki pa event. niso izrebrane, igrajo naprej in igra z njimi Pokrajinski odbor sam. Pri terni je postopek isti. Terna se izreba dne 31. tega meseca in bo objavljena dne 1. februarja t. l.

Ako bi bila Davidovičeva vlada na krmilu... «Slovenec» piše, da bi državni upokojenci dosegli enake ugodnosti pri voznjah na železnici, kakor jih imajo danes državni uradniki, ako bi bila Davidovičeva vlada na krmilu ostala. Zakaj pa ni Davidovičeva vlada dovolila te ugodnosti državnim upokojencem istočasno kakor aktivnim državnim uradnikom, kar bi se lahko naredilo istočasno z eno potezo peresa. «Slovenec» ne pove. Res pa je, da je minister Sušnik napravil tako zmešnjavo glede železniških olajšav za državne nameštence, da še danes ta stvar ni popolnoma v redu in da je ukinil prosto vožnjo celo železniškim upokojencem, do katere so imeli od nekdanje pravice.

Rektor beograjske univerze je ministru Prihičeviću poslal nastopno pismo: «Gospod ministri! Po včerajšnjem neprijetnem dogodku mi je čast Vam sporočiti, da sem odredil preiskavo. Smatram za potrebno, da Vas zagotovim, kako zelo obznlujem, da ste bili kot naš gost v dvorani univerze in kot prosvetni minister predmet neprijeteljskih demonstracij. Sprejmite, gospod ministri, zagotovilo mojega največjega spoštovanja. Rektor: Pavle Popović. — To pismo je najboljši odgovor na «Slovenec» laži, da so sursurovele izbruhe strankarskega sovraštva na svetosavski proslavi beograjske univerze odobraval tudi profesorji.

Občni zbor zveze šolevjev Slovenije. V soboto 10. t. m. se je vršil v gostilni Novak na Rinski cesti redni občni zbor Zveze šolevjev Slovenije. Iz poročil, ki so jih podali funkcionarji, je razvidno, da se je Zvezin odbor zavedal svojih dolžnosti ter po možnosti storil vse v korist Zveze in njenih članov. Blagajniško poročilo izkazuje, da je imela Zveza v preteklem letu skupno 22.744 Din dohodkov in 1136 dinarjev izdatkov, ostanek v gotovini znaša torej 21.608 Din. Pri volitvi odbora so bili izvoljeni po večini dosedajni odborniki. Od predlogov, ki so bili na obnem zboru sprejeti, opozarjamo člane zlasti na dva: 1.) da se naj spremeni v § 4, točka 3., 2.) da se mesečna članarina s 1. januarjem t. l. zviša za 5 Din v ta namen, da se prične po preteku 6 mesecev, t. j. po 1. juliju 1925, izplačevati obvezna bolniška podpora obolelim članom. Tudi se je novemu odboru poverila naloga, da se naj člane opozori, da v bodoče po možnosti redno plačujejo mesečno članarino, ker se s tem obvaruje Zveza nepotrebnih stroškov, ki jih ima z razpošiljanjem opominov. Obnem se Zvezin odbor podpornim članom iskreno zahvaljuje za poslano zneske.

Sokolsko društvo na Bledu priredi v nedeljo 1. februarja ob 8. zvečer v Sokolskem domu plesni venček. Svira godba iz Jesenice.

Sokolsko društvo Litija-Smartno priredi v soboto 31. januarja v vseh prostorih Sokolskega doma v Litiji velik ples: «Rdečo noč». Predpriprave za dekoracije pod vodstvom br. Tropečnika so se že pričele. Sodeluje popoln orkester iz Ljubljane. Naj ne bo nikogar, ki ne za-

Naša skrinjica

Ljubljani

je
1.

Naša skrinjica

Kranjskem

je
2.

Naša skrinjica

Štajerskem

je
4.

mudil to največjo prireditel letošnjega predpusta. Vabljeni so tudi gostje izven Litije. 237

Občastel Savez Dobrovoljara za Slovenijo bo imel svoj redni občni zbor 15. februarja tek. l. ob 9. uri dopoldne v restavraciji pri «Mraku» na Rinski cesti z običajnim dnevnim redom. Vsi člani vabljeni! Odbor.

Udruženje vojnih invalidov, podružnica v Ljubljani, uprizaro v nedeljo dne 1. februarja pri D. M. v Polju v Ljudskem domu ob pol 4. uri veseloigro «Charleyeva letas». Ker je čisti donos namenjen vojnim žrtvam, vabimo k obilni udeležbi.

«Glasbeno društvo» v Zagorju ob Savi priredi dne 1. februarja t. l. v proslavo jubileja svojega 15 letnega marljivega in plodonosnega delovanja v Sokolskem domu v Zagorju pevske koncert. Zveza slovenskih pevskih zborov vabi vse velenjene zbornice, da se po zastopnikih udeležijo te jubilejne prireditve. Odbor Z. S. P. Z. 250

V dar zavodu za slepe. Namesto vena na krsto blagopokojnega gospoda Josipa Koširja po 100 Din rodbine: Fran Lutzarjeva, Ciril Pirceva in Joško Majdičeva. Skupaj 300 Din.

Za slepe so nabrali na kolinah v Narodnem domu v Brezicah 150 Din.

Konec treh glasovlitih kačakov. Notranje ministrstvo je dobilo s Cetinja brozovno obvestilo, da so v Malem Dolu 4 orožniki naleteli v neki hiši na sledeče tri glasovliti kačake: Gjurjo Krivokapiča (ucenjen na 50.000 Din) ter Iljo Krivokapiča in Mito Markovića (ucenjena na 30.000 Din). Vsi trije so bili v boju z orožniki ustreljeni.

Požar na postaji Bosanski Brod. V noči 28. januarja je na doslej še nepojasnjen način izbruhnil požar v skladišču železniške postaje Bosanski Brod. Ogenj se je naglo razširil tudi na sosednje objekte in se je bilo bati, da zavzame katastrofalen obseg. Gasilec in domačinom se je po naporni akciji posrečilo omejiti požar. Škoda se ceni na 900.000 dinarjev.

Od vlake povozen. Iz Zidanega mosta nam pišejo: Dne 27. t. m. zvečer je med Loko in Bregom povozil vlak št. 655 nekega moškega, ki je bil ranjen na glavi in desni roki. Nezvestnega so prepeljali v bolnico v Krško. Njegova identiteta še ni dognana.

Nesreča pri delu. Pri sekanju drv v gozdu je ponesrečil gostilničar Golob iz Loke. Zlomil si je nogo. Po prvi pomoči, katero je dobil v krški bolnici, je bil poslan domov.

Veliki tehniški ples

dne 3. februarja v veliki dvorani hotela «Union» v prid strokovni knjižnici «Akdemskega društva jugoslovenskih tehnikov» v Ljubljani. 270 a

Lastniki začeli svoj parni mlin. V banalskem selu Mihajlovo je 12. t. m. pogorel tamkajšnji parni mlin. Kako je požar nastal, se tačas ni moglo dognati. Sedaj pa je policija dognala, da so lastniki mlina Adam in Jakob Rupenpel ter Jakob Boland samj podtaknili ogenj in tako povzročili požar, hoteč priti do zavarovalnice, ki znaša 1.500.000 dinarjev. Vsi trije so bili aretirani in izročeni sodišču v Pančevu.

Vlom in rop v Odravcih. Dne 22. tega meseca okrog polnoči so vdrli v stanovanje Ane Tračnik v Odravcih trije maskirani moški. Prvi se je široko razkoračil pred družino in zavpil: «Penczo

all smrti», nakar je Tračnikova odgovorila, da nima denarja. Tatovi pa tega niso hoteli verjeti, ker je Tračnikova prišla pred kratkim iz Amerike. Zato jo je prijel eden izmed zločincev za vrat, da ni mogla kričati, drugi pa je odprl ameriški kovčeg, iz katerega je pobral 5 dolarjev in okrog 2000 Din našega denarja. Lopovi so nato premetali še celo stanovanje, zavili v papir tudi 13 dolarjev vredno obleko sinčka, nato pa brez sledu izginili v temi.

Iz Ljubliane

u— Polomija pri «Panju». Dr. Ravnihar je imel sinoči ob navzočnosti 24 članov svoje klike in ob veseli udeležbi nekaterih kritičnih naprednjakov javen sestanek. Obdan od svojih intimnih prijateljev gg. Kravosa (junaka iz Beograda) in Kozinca (imenovanega «Polica») je proglasil dr. Ravnihar sebe za zastopnika prave nacionalne ideje. Z ozirom na včerajšnji članek g. Vidmarja, ki je vsej narodni javnosti razkril gnuslobo Ravnihar • Juvanove klike, pa mu je beseda vendarle nekoliko zastajala. Ves njegov generalštab, ki smatra po žrtvovanost naših dobrovoljcev za «plačano špijonažo» je bil nekam poparjen. Ko je Ravnihar pričel mešati še Sokolstvo v svoje politično bankrotstvo, je nastal splošen protest in shoda je bilo konec.

u— Politika in gledališče. Mnogi gledališki igralci se nam pritožujejo, da jim je zadnje tedne postalo življenje jako težko, ker se nekateri gospodje in pa tudi del nežnega spola zlasti v drami silno živahno havi s politiko mesto z umetnostjo. Najbolj vneti so zagovorniki tistih, ki bodo, ako bi prišli zopet do moči, ljubljansko gledališče zaprli in ga spremenili po starem vzorcu zopet v kino ali pa ga izročili Marijinim devicam za prirejanje «Svete Genovefe». Po'eg njih se silno špičijo nekateri prijatelji Ravnihar • Juvanove klike, ki očitno zamenjajo svoja privatna prijetelstva in zasebne interese z interesi zavoda in stanu. Mi smo mišljenja, da je partizanska agitacija za separatistične in defetistične suranke v državnem zavodu nekoliko depasirana. Vsiyo jo pa z navedbo vneemo tisti, ki bi menda radi nedostatek svojih umetniških kvalifikacij pokrili s politično vneemo. Bomo videli, kako se jim bo obneslo.

u— Poziv vsem strankam v Ljubljani, ki želijo prejemati od mestne elektrarne tok za razsvetljavo ali v druge namene, da takoj prijavijo svoje želje elektrarniškemu ravateljstvu v Mestnem domu. V smislu razglašene mestnega gerentskega sveta je oddati prijave do dne 3. februarja.

u— Glasbena šola in konservatorij Glasbene Matice v Ljubljani. Ravateljstvo sporoča tudi tem potom staršem in gojencem, da konča l. polletie šolskega leta 1924.—25. v soboto dne 14. februarja in ne že v soboto dne 31. januarja. To pa zato, ker končajo 14. februarja po večini vse srednje šole v Ljubljani in da ne kolidirajo potem običajne semestralne počitnice. Ravateljstvo opozarja, da je v soboto dne 31. januarja in v torek dne 3. februarja ves dan pouk na glasbeni šoli kakor tudi na konservatoriju. Prosimo, da v zameno staš to na znanje. 251

u— Zveza ruskih akademikov izraza svojo odlično zahvalo za sodelovanje pri prireditvi Tatjaninega večera predsednici damskega komiteja g. Hedžetovi in članicam komiteja gospam Balčičevi, Brbučevi, Bilimovičevi, Gasperčičevi, Gregorinovi, Gromovi, Grudinskaj, dr. Groyerjevi, Jenkovi, Kropčevi, Lindnerjevi, Majaronovi, Pečankovi, Pogačnikovi, Zhašnikovi, članom opere gđ. Korenjakovi, gej. Lovšetovi, gđ. Rozumovi, Sfilgojevi ter gg. Cvejiču, Kovaču, Zathyeju, ge. opernima dirigentoma Balatki in Neffatu in g. režiserju Sestu. Nadalje se zahvaljujejo za prijazen obisk g. dr. Balčiču, g. rektorju prof. dr. Hinterlechnerju in vsemu ceni. občinstvu. — Odbor. 247

u— Prodaja drv. Oficirski dom proda 30 kubičnih metrov drv. Ponudniki naj se javijo do dne 1. februarja v Ofic. domu v vojašnici vojvode Mišiča.

u— «Plesni krožek Tabor» bratsko vabi svoje članstvo na zaključni venček ki se vrši v soboto dne 31. januarja, zvečer v areni Narodnega doma. Vabilo so razposlana. Če kdo želi kako vabilo, ga dobi pri br. Vrečarju, Prešernova ulica 54. — Zdravo! 258

u— Ogenj na glavnem kolodvoru. Včeraj, okoli pol 23. zvečer, je nastal v novo zgrajeni dvonadstropni stavbi na glavnem kolodvoru, tkzv. svetilničarnji, na dosedaj še nepojasnjen način v shrambnici za svetiljke, ogenj. Ker se je nahajalo tamkaj mnogo olja, je obstojala velika nevarnost, da zajame požar vse poslopje. Na kraj nesreče so prihitali takoj železničarji, ki so pomateli vse goreče predmete na prosto in nato s peskom pogasili požar. Intervencija gasilcev je bila nepotrečna.

u— Oropana kapelica. Dne 25. t. m. popoldne se je spazil v kapelico Mladinskega doma na Kodeljevem nepoznat tat in pobral z oltarja platneno pregrinjalo, vredno 100 Din. Obnem je predtakol še stranske prostore in vzel tudi okrog 15 lesorezov, ki predstavljajo razne pastirke, ovčice itd. iz skupine pri jaslicah. 260

u— Po suknjo in torte je prišel. Ko je prišel dne 29. t. m. jutraj po delu v svojo sobo slaščičarski pomočnik Josip Krička, uslužben in stanujoč pri trgovcu Emilu Brandtu na Celovski cesti 77, je na svoje začudenje opazil, da mu je tekem noči zmanjkala iz sobe 300 Din

Kdaj pridejo

„Devojke, katerih se ne poroči“?

vredna suknja. Pozneje je ugotovil, da je prišel v noči skozi odprtino za zrak v delavnico nepoznat tat, ki je pojedel tamkaj nekaj tort, razmazal sklado maslene kreme in nato prišel v njegovo sobo. Ker tamkaj ni našel ničesar pripravnjkega kot suknjo, se je zadovoljil samo z njo, nato pa se neopazeno odstranil po isti poti, po kateri je prišel notri.

P. n. Tem potom si dovoljujeva naznaniti, da prideva o kratkem o Ljubljani.

Pat in Patachon

V zadnjem trenutku

se še lahko odločite za ples. To pa za to, ker si istotako še v zadnjem trenutku lahko zberete poljubno plesno toaletto med izgotovljenimi najmodernejšimi modeli v ateljeju

M. SARC, LJUBLJANA

Kongresni trg 4

(Kmečke obleke za lovski ples.)

Iz Maribora

u— Policijska kronika. Na Kralja Petra trgu je stražnik aretiral moža, ki je po cesti pridigal latinske besede in posamezne stavke iz cerkvenih molitev. Ugotovili so, da je mož umobolen in so ga hoteli oddati v bolnico. Ker pa tam niso imeli prostora, je moral prenočiti v policijskem zaporu, nakar so ga drugo jutro odpeljali v ljubljansko umobolnico. — Na Aleksandrovi cesti pa se je javil stražniku neki de'avec, ki je trdil, da je v Zalcu ukradel nekemu hlapcu obleko, vredno 400 Din in jo potem prodal. Stražnik je odgnal v zapor. Na ponciji pa sumijo, da aretiranec sploh ničesar ni ukradel, ampak je le hotel na toplem prenočiti.

u— Vesela o nosilcu kandidatne liste. V sredo zvečer je v restavraciji mariborskega Narodnega doma nočlec Gospodarske liste g. vitez Zagorščič po zažitju primerne mne line alkohola tako vpil in razgrajal, da so ga morali končno prijeti in zaneesti iz gostiine. Tudi računa ni hotel plačati, ampak se je vrغل na tla, tako da so ga morali porabiti za vrat in noge ter odnesti na cesto. Tipičen zgled, kakšni ljudje vse kandidirajo!

u— Planinski ples 1. 2. 1925. v Mariboru. Velikansko zanimanje vlada v vsej okolici. Pristni gorenski in pohorski kostumi na pohodu. Obljublja se obilo turistovskih skupin brez gozzerjev. Ljutomer, Ormož in drugi, vse pride. Vstopnina 15 Din.

Iz Celja

u— Trgovsko in bolniško podporno društvo v Celju. Na sestanku celjske poslovalnice Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani, ki se je vršil dne 27. t. m. v hotelu «Balkana», se je vršila jako živahna debata glede spremembe zohozdravnikov in izkorišča nja drusiva po nezavednih članih. Le žal, da ni bil obisk večji, kakor bi bilo želeli, ker je bila članom dana prilika, da se informirajo, kje leži glavna krivda, da ima celjska poslovalnica nad 28.000 Din deficita. Gremijalni tajnik g. Vebler je podal obširno poročilo o svojem delovanju kot poslovalca poslovalnice in razjasnil marsikaj, kar ni bilo dosedaj povsem razumljivo. Poudarjal je, da institucija ni samo za enega, tem več za vse in to le v slučaju najnujnejše potrebe. Sicer se lahko zgodi, da se bo poslovalnica sploh opustila. Izkorisčanje institucije mora prenehati. Glede zohozdravnikov se je sklenilo, da ostane poleg sedaj določenega društvenega zdravnika še prejšnji in imajo člani prost izbiro.

u— Dvoje lepo uspešni predavanji v Celju. V soboto dne 24. t. m. je predaval na povabilo celjskega francoskega krožka v prostorih državne trgovske šole g. R. Martel, lektor na ljubljanskem vseučilišču «O starem in novem Parizu» z lepimi in prav poučljivimi skioptičnimi slikami. Predavanja se je udeležilo jako lepo število celjskih ljubiteljev francoskega jezika. Predavatelj je žel za svoja lahko razumljiva izvajanja obilo pritrjevanja. — V ponedeljek dne 26. t. m. je predaval pod okriljem Ljudskega vseučilišča g. prof. Orožen «O tistih razlikah človeške duševnosti». Razlikoval je 6 tipov: znanstveni, umetniški, pridobitni, socialni, politični in vsaki ter vsakega očrtal v njegovih glavnih težnjah in potezah. Poslušalci so sprejeli to lepo zasnovano in poljudno predavanje z velikim priznanjem. Tudi obisk je bil prav zadovoljiv.

Gospodarstvo

Tridesetletnja srbskega zadružništva

Pod tem naslovom je priobčil v »Revue économique et financière de Belgrade« g. dr. Ljudevit Prohaska, glavni tajnik Glavnega saveza jugoslovenskih zadrug, članek, iz katerega povzamemo naslednje zanimive podatke:

»Veliko število gospodarskih izvedenecov naše države in inozemstva je mnenja, da so vojaške lastnosti srbskega naroda, ki so se tako siljajo izkazale predvsem v teku zadnjih balkanskih vojn in v svetovni vojni, posledica socialnih in gospodarskih odredb, ki jih je izvršila srbska država na korist seljaškega stana. Predvsem so ti izvedenci mnenja, da se so male kmetije radi tega obdržale, ker se je uveljavilo minimum posestva, kar je dal zakonito odrediti L. 1883. knez Miloš.

Te zaščitne odredbe so bile po osvoboditvi izpod turške jarma velikanske važnosti za kmetijski stan, toda srbska država se je razen tega potrudila, da pomaga malemu posestniku tudi z drugimi pozitivnimi odredbami, predvsem s krediti. Ki jih je dajala država in razne državne institucije. Radi teh gospodarskih in socialnih odredb Srbija ni samo obdržala večino kmetijskega prebivalstva, temveč ga je tudi tako dvignila, da se je moglo razvijati zadružništvo.

Tridesetletnja srbskega zadružništva, ki so jo pravzaprav v Učilih protokola oktobra, je pokazala, da se je izvršila v Srbiji v prilogi seljaškega stana. O tem delu je izdal knjigo g. Mihalj Avramović, ustanovitelj in skozni trideset let voditelj srbskega poljedelskega zadružništva.

Paspevanje kmetstva se lahko deli v dva dela: v začetku skrb za razvoj država sama, pozneje pa podpira seljstvo njihovih zadružnih organizacij. Prva perioda se začne L. 1830, z osvoboditvijo srbskih seljstev izpod oblasti veličanstvenstva, konča se pa z ustanovitvijo prve srbske poljedelske zadruge v vasi Vranovo poleg Smedereva leta 1894.

Zanimive predstave g. Avramovića so pokazale, da Srbija, da prava zadružniška gibanja ne more nastati brez avtoritete poljedelca napram trgu. Zato se je začela zadružništvo razvijati v okolici velikih mest in se je razvijalo vzporedno s prometnimi sredstvi.

Za dvajset let pred ustanovitvijo prve srbske zadruge je delal teoretično propozicijo za zadružništvo znanstveni ekonomski in socialni pisatelj in politik Svetozar Marković, ki se je navdneval od doktrini nemških socialistov (Marx, Lassalle in Dühring) in Rusa Černjev. Ljuba J. Novaković in Pavlo T. Todorović sta v začetku avtoriteta delovali, ki so imela enake namene, da se je v predvsem zanimal Francoz Lassalle, ki je skušal mala posestva združiti v zadruge.

Avramović, imenovan srbski Reifol, pa, je imel kot Reifol sam prav lepe uspehe. Preneval je nemški sistem v Srbijo in ga prilagajal temojnim razmeram. Ki nikakor niso bile podobne za zadružniško gibanje. Če pomislimo, kako veliko število nemških in bilo takrat v Srbiji, se moramo naravnost zbadati, kako je bilo mogoče, da se je zadružništvo tako zelo razmahnilo.

Kot temelje srbskega kmetstva med polje, delci si je postavil g. Avramović tri glavna gesla. Ki jih je bil izbral Sir Pollock Pollock, tzv. tri shetters (better farming, better business, better living), namerak boljša kmetovanje, boljše trovanje, boljše življenje.

Od L. 1894. naprej ustanovitvenega leta prve poljedelske zadruge, se je začelo v zadružniško gibanje močno širiti. Za naslednje leto je začel izhajati časopis Zemljoradnička Zadruga. L. 1898. se je vršil prvi zadružni kongres v Smederevu, na katerem je bila zastopanih sedemdeset zadrug. Naslednjega leta je dr. Lj. Avramović prva mesta plačnega potovanja učitelja. L. 1898. je odzval zadružni prenosilni svojo centralo v Beograd in istega leta je stopil v veljavno zadružniški in obrtni zakon, ki je obliko priznan kot eden najboljših na svetu. Pa je srbskemu zadružniškemu gibanju trdno pravno podlago.

Pozneje se je zadružništvo še bolj razvijalo: ustanovljalo se so kreditne zadruge, kakor tudi zadruge za skupno uporabo poljedelskih strojev in produktivne druge (mlekarske, vinograde, sadne).

Med vojno so te zadruge silno trpele. Centrala sama je imela škodo trah in in pol milijonov dinarjev, od katerih je dobila dosegaj vrnjenih samo 450.000. Po vojni se je zadružništvo dvignilo zelo visoko: koncem leta 1923. je obstajalo vsaka skupaj 2006 zadrug. Združeni srbskih zadrug razpolaga z dvema tiskarnama: ena je v Zagrebu, druga v Beogradu. L. 1923. si je sezidalo v Beogradu celotno hišo v kateri se razen njegovega sedeža nahajajo tudi glavni savez zadrug za kmetstvo SRJ.

Trina poročila

Novosadsko blagovna borza (29. januarja). Pšenica: baška 3 vagoni 485 do 490. Turčija: baška 1 vagon 210, za marec 20 vagonov 235, za marec 2 vagon 226, za april 1 odst. kava, 10 vagon 230, sremska 4 vagon 216. Moka: št. 5, 530. Tendence nespremenljive.

Zagrebiški tedenski sejem (28. i. m.). Obilen dovoz in dagon. Cene storilnice. Za kg žive teže notirajo: vol 1. 13 do 1375, II. 1150 do 1250, III. 9 do 10, bosanski vol 1. 11 do 1250, II. 10 do 1150, III. 8 do 9, krave domače 1. 11 do 12, II. 9 do 10, III. 4 do 5, krave bosanske 1. 7 do 9, III. 4 do 450, svinje, nepitane 13 do 14, pitane sremske 18 do 19, pitane domače 16 do 1825 Din. Krma: detelja in lucerna 125 do 150, seno 1. 100 do 115, II. 90 do 100, olava 120 do 125 Din za 100 kg.

Dunajski žitni trg (28. i. m.). Cene se vedno naraščajo. Tudi kupčije za novo žetev se sklepajo že po višjih cenah. Iz Jugoslavije in Madžarske ni ponudb, zato se razvija trgovina z ameriško pšenico; zlasti povprašujejo po argentinskem žitu. Notirali so v šilingih (10.000 sk) za 100 kg: domača pšenica 57.50 do 58.50, madžarska 64 — 65, jugoslovenska 61 — 62, domača rž 51.50 — 53.50, madžarska 54 — 54.25, koruza 33.50 do 34.50, rumunski oves 39.50 — 40.50

Prodaja lesa in drv. Direkcija žum v Ljubljani razpisuje ponovno okroglo 9100 plm³ mehkega lesa in bukovine 2700 plm³ v verskozakladnih gozdivih v Rlici. S kolekom 100 Din in 10 odst. valjem opremljena ponudba naj se pošlje najkasneje do 7. februarja 1925 do enajste ure jutraj Direkciji žum v Ljubljani. Krizanka.

Zagrebiška podružnica Državne hipotekarne banke bo nastanjena v prostorih Zanatlijske banke v Gunduličevi ulici 8.

Objavljave za izvoz sena. Prometno ministrstvo je dovolilo, da se za seno, izvoženo za izvoz v oddaljenosti najmanj 900 km, računa vozarina s 25 odstotnim popustom od normalne vozarine. Za seno, ki se odpravlja v Grčijo, bodo dajale postaje po možnosti pokrivala, katere je stranka dolžna vrniti postaji Grev. gjeji. Za pokrivala preko meje se mora stranka sama pobirati.

V centrali industrijskih korporacij v Beogradu so predložili žbiravali pod predstvom dr. Fr. Windischerja zastopniki industrijskih, trgovskih in denarnih organizacij iz cele države, da se sporazumejo o postopanju pri finančnem ministru glede izenačenja predpisov o obdavčenju dehidričnih in podobnih podjetij. Soglasno je bil sprejet predlog g. dr. Windischerja o razširjenju srbskega zakona na celo državo in o določitvi ene davčne mere za vsa podjetja. V specialni debati se je na podlagi referata dr. Gregorija in strokovnih izjavljav raznih delegatov dosagla enotnost za ministerijsko konferenco in so se po predlogu dr. Windischerja določili govorniki za konferenco, ki bo trajala več dni.

Proti izvozu carin na jaja in zaklono živino. Zveza trgovcev in industrijev v Subotici je predložila ministru za trgovino in industrijo spomenico, v kateri zahteva: 1. da se zniža železniška tarifa za vse izvozne blago, posebno pa za jaja in živalske produkte; 2. da se ukine ali znatno zniža izvozna carina na jaja in zaklono živino.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 20. februarja pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici glede dobave raznih zakovic ter glede dobave raznih krtačarskih izdelkov; dne 21. februarja pri ravnanstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave bluz, hlač, plaščev in kap; dne 23. februarja pri ravnanstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave maric, protimatic in višakov; pri ravnanstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave želečev in višakov; pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici glede dobave stekla ter glede dobave razne žice.

Predmetni oglasi so v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na epozled. Obtok avstrijskih novčanov se je znižal v 3. januarjem tednu za 354 milijard kron in je znašal 24. t. m. 7067 milijard.

Aktivnost češko-slovaške trgovinske bilance za leto 1924. se cenil na okrog 1 in pol milijarde Kč. Zaključnih števil o zunanji trgovini še ni.

Ohtok novčanov v Madžarski se je v tednu od 15. do 23. t. m. zmanjšal za 216.6 milijard na 895.3 milijard mK.

Svetovne cene žita se vedno naraščajo, zlasti v Ameriki, kjer se je pridružila rastoči tendenci čilneškega trga sedaj tudi Argentina. Eden izmed vzrokov je ba v ogromnih množinah žita, ki ga nakupuje povsod sovjetska Rusija. Zidaj šele postaja znano, kako slaba je bila zadnja žetev v Rusiji, kar je znala sovjetska vlada doslej spretno prikriti. Pa tudi druge evropske države naraščajo v Ameriki večje množine žita.

Investicijski kredit za solunsko cono. Generalna direkcija carin je zahtevala kredit 5 milijonov Din za investicije v jugoslovenski svobodni conji v Solunu.

Nakupi bakra s strani Nemčije v Jugoslaviji. »Berliner Tageblatt« poroča, da je Metallgesellschaft v Frankfurtu a. M. sklenila znatne kupčije za sirovi baker v Jugoslaviji. Gre baže za 1000 vagonov.

Svetovna bombažna letina. Ameriški kmetijski urad ceni svetovno letino bombaža na 22.211.000 bal napram 22 milijonov 718.000 balam v povprečju v zadnjih desetih letih.

Borza

29. januarja:

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanje, druge ponudbe in v oklepajih kupijski zaključki.) Vrednote: 7 odst. posojilo 0 do 65.5, vojna škola 126.5 do 127, Celjska posojilnica 209 do 212, Ljubljanska kreditna 227 do 0, Merkantila 124 do 127, Prašedion 897 do 902, Slavenska 72 do 80, Strojne 0 do 147, Trbovlje 0 do 401, Vevče 100 do 0, Split 0 do 1390, zadolžnice Kranjske deželne 0 do 90. — Blago: Zaključki: remeljni, 70-80, 80-80, 85-70, 40-80, 100-100, franko Podbrdo, 1 vagon 550 do 500 (550); frizi hrastovi, od 4 do 9, od 25 do 60, I. in II. vrsta, franko Postojna. 1 vagon 1380 do 1390 (1380). Ponudbe so bile v desetih, bukovih drvih, turščici, ovsu. Povpraševalo se je po domači pšenic in turščici.

ZAGREB. V električni bil tendence neizpremenjene. (1) lančnih papirjev se je nekaj več trgovalo v Eskomptu, ki je notiral v začetku sestanka po 110, proti koncu pa je padla na 108.50. (2) industrijskih papirjev je bilo nekaj več prometa v Eskomptu, ki se je od začetnega tečaja 61 uveljavila na 63.50. Promet je bil precej slab. — Tudi v devizah je bila tendence neizpremenjena. Ze nekaj dni se trjuje na curiški pariteti. Neznatne variacije 2 do 3 točk ne pomenjajo nikake izpremembe. Edino deviza Italija raste zaradi močnejšega uveljavljanja tulli pri nas. V tej devizi je bilo nekaj več prometa. Blaga je bilo danes še precej na trgu. Ker povpraševanje ni bilo veliko, so se krile vse potrebe. Narodna banka je dala na trg za 442.000 dinarjev čekov na Italijo in za 5000 Din na New-York. Prometa je bilo približno za 6 milijonov in pol. — Notirane se devize: Dunaj 0.0855 do 0.0875, Italija, izplačilo 255 do 258, ček 254.875 do 257.875, London, izplačilo 295.40 do 296.40, New-York, ček 60.875 do 61.875, Pariz 330.50 do 335.50, Praga 181 do 184, Avica 1181 do 1191; valute: avstr. krone 0.08725 do 0.0895; elektri: bančni: Eskompta 108 do 110, Zagrebiška kreditna 110 do 118, Jugo 104 do 105, Ljubljanska kreditna 228 do 0, Prašedion 890 do 900, Slavenska 75 do 78; industrijski: Šeherana 740 do 760, Slavonija 57.50 do 58.50, Trbovlje 885 do 115, Vevče 100 do 120; državni: 7 odst. drž. posojilo 65 do 65.50, agrarno 24 do 24.50, vojna škola 125 do 128

BEGRAD: Devize: Dunaj 0.0865 do 0.0887, Berlin 0 do 1475, Budimpešta 0.0855 do 0.0880, Bukarešta 31.75 do 32.25, Italija 256 do 256.25, London 291.50 do 291.75, New-York 61.42 do 61.45, Pariz 332 do 333, Praga 182 do 182.25, Švica 1184 do 1185.

Sokol

Sokoški Glasnik

Letošnja prva številka Sokoškega Glasnika je izšla pretekli četrtak. Na uvodnem mestu razpravlja br. Gangl o pomenu naraščanja za sokoško organizacijo in priporoča, da se vrste naraščanjnikov čim bolj razmnože in razširijo, k čemur naj pripravijo tako članstvo kakor tudi naraščajniki sami a primerno propagando. — Drugi članek je poročilo o glavni skupščini COS v Pragi, ki se je vršila začetkom decembra preteklega leta.

Ostala vsebina »Glasnika« je po večini organizatoričnega značaja, in sicer so poročila iz saveznega starešinstva, iz prosvetnega odbora, iz tehničnega odbora in zdravniškega odbora.

Kratke beležke in raznoterosti zaključujejo ta zvezek. — Priloga »Pridružke« je pri prvi številki »Glasnika« izostala, in sicer zaradi tehničnih zaprek, zato bo pa imela februarška številka prilogo »Pridružak« v dvojnem obsegu, tako, da naročniki ne bodo imeli nobene škode. Glasnik z dvema prilogama velja samo 10 Din letno, zato bi moral biti vsak Sokol njegov naročnik.

Občni zbor Sokoča na Jesenicah

V nedeljo dne 11. t. m. se je vršil ob udeležbi 94 članov in članic občni zbor sokoškega društva na Jesenicah.

Starosta br. Rudolf Ozvald je otvoril občni zbor ter pozdravil številno navzočo članstvo, posebno pa župnega starosta br. dr. F. Semrova iz Kranja. Poročal o ogromnem delu društva v preteklem letu, o proslavi društvene dvajsetletnice ter o župnem zletu, ki je krasno uspel.

Nadalje se je spominjal umrlih v preteklem letu in sicer: sestre Marije Buhoje ter bratov Jožefa Papova, Petra Šimnica, dr. Julijana Pavlička ter Iv. Poženca. Zahvalil se je vsem narodno miselnim Jesenčanom za njih naklonjenost in podporo ob priliki župnega zleta, za krasno razsvetljavo na predvečer zleta ter za brezplačen dovoz gradbenega materiala za »Prosvetni dom«, sokoškemu vodstvu za naklonjenost ter naprednemu časopisu za društveno poročila, še posebej pa kapelniku društvene godbe g. Riholi.

Iz poročila tajnika br. Truhlarja je razvidno ogromno upravno delo, iz poročila načelnika br. Buha pa posnemamo velik napredek v telovadbi v preteklem letu. Zlasti omenja uspehe pri župni

tekmi, pri kateri je tekmovalo 20 bratov in 6 sester z Jesenic ter je bila društvena 20-letnica na najlepši način proslavljena s tem, da si je društvena vrsta višjega oddelka priborila 1. mesto. Blagajniško poročilo je podal br. Srečo Cop.

Iz poročila predsednika kulturno-prosvetnega odbora hr. dr. Maksa Obersnela je razvidno veliko društveno delo na prosvetnem polju.

Župni starosta br. dr. Semrov je izjavil, da je delo jeseniškega Sokola lahko vzor vsem društvom, včlanjenim v G. S. 2.

Pri volitvah so bili izvoljeni sledeči bratje in sestre: starosta Rudolf Ozvald, podstarosta Jože Ravnik, načelnik Gustelj Ravhekar, načelnica Božena Šegova, Odbor: Buh Anton, Čop Ivanka, Čop Srečo, Hlebanja France, inž. Leskovšek Drago, Mežik Riko, Mokorel Joža, Ogrič Rudolf, Pogačnik France, Ravnik Pepca, Šega Ivan, Truhlar Jože, Uličar Janko in inž. Zečenko Franc. Namestniki: Pibrovac Leo, Potrato Iv. ter Ravnik Jenko. Pregledniki: Demšar Fr., Hude Drago in Sitar Peter. Delegati za župni občni zbor: Ozvald Rudolf, Ravhekar Gustelj in Sušnik Matija.

Nekaj statistike iz čeških telovadnih organizacij. Na Češkem delujejo razen Sokolstva še tri telovadne organizacije, ki so seveda vse kopije Sokolstva. Izmed teh štejejo: Sokolstvo 3121 društev, 330.295 članstva, 79.103 naraščaj. 215.418 dece; F. D. T. J., to je komunistična telovadna organizacija 1090 društev, 47.715 članstva, 13.318 naraščaj, 33.918 dece; D. T. J., socialnodemokratska telov. organizacija ima 881 društev, 49.090 članstva, 11.112 naraščaj, 33.371 dece; Orlovstvo 1250 društev, 71.002 članstva, 18.061 naraščaj in 36.808 dece. — Sokolsten na Češkem ima torej dvakrat toliko društev in pripadnikov kakor vse ostale tri nastopne telovadne organizacije.

Sokol II. Društveni prosvetni odbor Sokola II. priredi v nedeljo, dne 1. februarja ob 11. uri dopolnilna na realki, predavanje o »Zgodovinskem ozadju telovadbe, izdeležba za članstvo obvezna. Točnost dolžnosti!

Sport

SLUŽBENE OBJAVE LNP.

(Iz seje upr. odbora od 28. t. m.) Vzame se na znanje dopis FIFA, ki ga je poslal JNS, v katerem se sporoča, da se vrši dne 24. in 25. maja t. l. v Pragi kongres. Vzame se na znanje dopis S. K. Mura z dne 26. t. m., v katerem sporoča, da se vrši dne 12. II. njen redni občni zbor. Po možnosti se istega udeleži podsvetni odbornik g. Planinšek, za kar je pooblaščen. Vzame se na znanje dopis S. K. Jadran z dne 26. I., s katerim sporoča svoj novi odbor (predsednik g. J. Smole, tajnik g. S. Alčan). Vzame se na znanje dopis S. K. Hermes z dne 26. I., v katerem javlja svoj novi odbor (predsednik g. J. Čurhalek, tajnik I. g. I. Lukežič). Dopis S. K. Primorje z dne 27. I. se bo razpravljal na prihodnji seji.

V svrhu konstituiranja, odnosno izvolitve novega medklubskega odbora v Mariboru, se sklicuje za dne 1. marca t. l. v Mariboru sestanek vseh klubov mariborskega okrožja (I. S. S. K. Maribor, S. V. Rapid, T. S. K. Merkur, S. K. Svoboda, S. K. Ptuj, S. K. Mura). Na ta sestanek se delegira podsvetni I. tajnik g. Kuret. Čas in kraj se objavi pravčasno, enako dan sestanka za klube celjskega okrožja. — Tan.k I.

JZSS. Iz zbora nastavnikov. Vsi nastavniki se sestanejo v petek ob 3. v kavarni »Emoni« spodaj, trakt Dunajske ceste, ter odidejo od tam skupno h poveljniku zimskosportnega centra. Preje se ni potrebno javiti. Obлека civilna. — Savez je prejel še nekatera stromena ter se lahko dobi iste pri trdki J. Gorec po ceni 100 Din za garnituro. Istotako je mogoče dobiti še nekatere domače smuči po 150 Din za par. — JZSS.

Drsalna tekma za prvenstvo Jugoslavije. V nedeljo 1. februarja se vrši na drsalističnem lisu tekma v umetnem drsanju za prvenstvo Jugoslavije, in priključno nato tekma seniorjev. Za prvenstveno tekmo je razpisanih 12 obveznih vaj in petminutno prosto drsanje, za seniorsko tekmo 9 obveznih vaj in triminutno prosto drsanje. Program prireditve je sledeči: ob 8.30 obvezno drsanje seniorjev, ob 10. uri obvezno drsanje prvenstva, ob 14.30 prosto drsanje obeh skupin. Pri popoldanskem drsanju sodeluje godba. V slučaju, da bo trajalo južno vreme še dalje, se preloži tekma na 8. februarje.

Vojaški tečaj v Kranjski gori in naši smučarji. JZSS. obvešča vse smučarje, da ostaneta v Kranjski gori ob ho-

tela, Razor in Slavec na razpolago za civilne smučarje, ker so zasedli udeleženci vojaškega tečaja le stanovanja po privatnih hišah. Istotako je kot dosedaj civilnim smučarjem na razpolago vas Podkoren in Rateče, kjer vojaški smučarji sploh niso nastavljeni.

S. K. Primorje, kolesarske sekcije sestane se vrši, danes ob 8. zvečer v zadnji sobi Narodne kavarne. — Udeležba vseh članov obvezna radi konstituiranja sekcijekega načelstva. — Odbor.

Dunajski listi o Gradjanskem. O nedeljski tekmi, pri kateri je bil Gradjanski od Wackra z 1 : 2 premagan, pišejo dunajski listi nastopno: »Morgen« meni, da ima Gradjanski simpatično fair moštvo, ki je napravilo najboljši vtis. Moštvo je hitro in dobro trenirano, trdo in vztrajno. Le v tehničnem pogledu je zaostajalo za Dunajčani. Igra Zagrebčanov spominja na dunajsko šolo. Jasno se vidi delo trenera Littlea, bivšega igralca WAF. Izborna je bila zagrebska obramba, zlasti desni branilec Vrbanić in vratar Mihelič. Najboljši igralec je bil srednji krilec Rupec. Tudi desni krilec Hirtoc se je izkazal. Napad Gradjanskega tvorijo pet hitrih, telesno krepkih mladih igralcev, ki so večkrat opasno ogrožali Wackrovo svetišče. — »Wiener Sonn- und Montagszeitung« piše, da so se Zagrebčani težko kretali na zmaznem igrišču. — Pri Gradjanskem se je v nedeljo opazilo preveč slabih točk, da bi se moglo njegovo moštvo klasificirati kot prvotredno. Gradjanski ni bil baš slab, ni pa bil niti dober. »Neue Freie Presse« piše, da so gostje pokazali hitro in ostro to da fair igro, tehnično so bili dobri, vendar pa so jih Dunajčani taktično precej prekušali, vsled česar so tudi zmagali. Najboljši del zagrebskega moštva je bila obramba. Tudi levi in desni krilec sta bila dobra. V napadu sta bila najboljša Götz in Babić. »Sporttagblatt« meni, da so Zagrebčani, zlasti po dobrih rezultatih, ki so jih dosegli v Nemčiji, nekoliko razočarali. Omeniti pa se mora hitrost nekaterih igralcev, zlasti obeh kril. Značilno je, da se je tako dober igralec, kakor je bil Götz vedno, topot na slabem terezu izkazal brez vsakega znanja kakor kak začetnik. Najboljši igralec je bil Rupec. — Kakor se vidi, so mnenja dunajskih kritikov o Gradjanskem precej različna.

Mihelič kot vratar Gradjanskega. »Sport-tagblatt« od srede priobčuje sliko z nedeljske tekme Wacker : Gradjanski, na kateri držal vratar Gradjanskega Mihelič v lepi maniri oster in visok strel napadalca »Wackra« Socka. Mihelič, ki so ga vse dunajske kritike prav pohvalno omenile, je bil, kakor zna mo, pred svojim odhodom v Zagreb, član ljubljanskega »Hermesa«.

Za predsednika zagrebske Tipografske je bil izvoljen g. Krčelič, ki je eden izmed naših najodličnejših sportnikov in utemeljitelj »Tipografije«.

Hukouh v Zagrebu. Dunajska Hukouh, ki se je ravno vrnila s turneje v Egiptu, pri kateri je bila premagana le pri zadnji tekmi proti angleškemu vojaškemu moštvo z 0 : 1, bo 2. in 3. maja igrala v Zagrebu proti Gradjanskemu.

Za predsednika čl. zbora nogometnih sodnikov v Pragi je bil izvoljen znan nogometni sodnik Herites.

Danska : Nemčija. Kakor poročajo listi, nimerava danska nogometna reprezentanca to leto zopet nastopiti proti nemski. Dosedaj sta ti dve reprezentanci absolvirali dve tekmi, in sicer leta 1912. v Kodanju in leta 1913. v Hamburgu. Obakrat sta zmagali Danski, prvič s 3 : 1, drugič s 4 : 1.

Enurni drsalna tekma za darilo pariškega lista »Le Journal« se je nedavno vršila v Chamonixu. Zmagal je belgijski drsalec de Ridder, ki je v eni uri dosegel 24 km 500 m. Drugi je bil njegov rojak s 24 km 199 m.

Rusi pri drsalnih tekmah za svetovno prvenstvo. Melnikov in Ipolitov, znana ruska drsalka, sta se prijavila za tekme za svetovno prvenstvo, ki se bodo vršile v Oslu (Kristijaniji).

Prvenstvo Evrope v umetnem drsanju. Videl slabega vremena se je moral odgoditi tekmovanje v umetnem drsanju za prvenstvo Evrope. To tekmovanje se vrši v soboto 31. t. m. in 1. februarja v Berlinu.

Nov svetovni plavalni rekord je v Chicagu postavil na 150 jardov Weissmüller, ki je za to progo v prostem plavanju razbil 1:25.8. Dosedanji rekord je držal on sam s 1:26.8.

Nogometna reprezentanca Švedske bo igrala to leto nič manj kot enajst tekem z reprezentancami drugih držav. Tekme proti Avstriji, Nemčiji, Italiji, Madžarski, Danski in Finski se bodo vršile v Švedski, tekme proti Češkoslovaški, Poljski, Estonki, Letski in Norveški pa v teh državah.

Lastnik in izdajatelj Koncertni klub. Odgovorni urednik Fr. Brozović. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 29. januarja 1925

Ljubljana 906 und moriem.

Kraj opazovanja	ob	Zravn. tlak	Zravn. temperatura	Veter	Oblakost (0-10)	Padavine mm
Ljubljana	7.	773.5	-8.6	tug	dež	2.1
Ljubljana	14.	773.4	-4.8	brzo vetro	"	"
Ljubljana	21.	773.7	-1.0	"	"	"
Zagreb	7.	773.7	-5.0	"	"	5.0
Beograd	7.	773.2	-4.0	jugo-zapad	oblačno	3.0
Dunaj	7.					
Praga	7.	770.4	-4.0	zapad	"	0.1
Laomost	7.					

V Ljubljani barometer višji, temper. višja.

Bolnice zahva. ob 7.27 zahva. ob 16.50

Vremenska napoved za petek: V južnih Alpah menjačete oblačno, toplo.

ALEKSANDER DUMAS ZVEŠTOBA DO GROBA (LA DAME DE MONSOREAU)

„Dobro jutro, monseigneur!“ odvrne le-ta veselo in brezbrizno. Kakor da je vojvoda šele sinoči zadnjič videl in kakor da se ni med tem dogodilo nič važnega. „Monseigneur, jaz moram takoj govoriti z vami!“ pravi grof vojvodi. „Zakaj niste prišli poprej?“ „Najbrže zato, ker ni bilo poprej mogoče.“ „In kaj se je zgodilo važnega v teh treh tednih, kar se nisva videla?“ „Baš o tem sem hotel z vami govoriti.“ „O, torej ti hočeš počakati, da se vrnem iz cerkve.“ „Na žalost vidim, da bo res tako.“ „E, molči, to je sedaj kraj pobožnosti. Ko odidem odloč, pojdi z menoj, greva na moje stanovanje.“

Bila sta kmalu na to v hotelu, kjer je vojvoda Anžovinski stanoval. „Ti mi imaš povedati prav mnogo?“ „Da, zares, visokost. In reči, o katerih niti ne slutite.“ „Da čujemo, tovariš moj, — sedi in povej mi svoje dogodke in doživljanje zadnjih treh tednov. Več, na dvoru so bili kar veseli, belo so se oblačili, odkar si izginil, mislili so, da si kje padel. In mnogi, mnogi vitezi, ki so živeli v strahu, odkar znaš sukati meč, so si sedaj prvič oddahnili. Zanje bo veliko razočaranje, da si se vrnil. Dobrodošel! No, in sedaj mi povej. Čul sem, da si me zapustil, da preganjaš neko lepoticico. Kdo je ta žena, in si li imel uspeh?“

„Uspeh, zase ne. Za vas. Zeli boste, kar ste sejali. Namreč mnogo sramote.“

„Kaj, kaj?“ vpraša vojvoda presenečen in zadet globoko v svoji občutljivosti. „Kaj govoriš?“ Bil je pa vojvoda zadet že mnogo bolj po Bussyjevem tengu, kakor po vsebini njegovih besed.

„Monseigneur, čuli ste. Zato ni treba, da ponavljam.“

„In kdo je ona?“

„Mislim sem, da jo je monseigneur spoznal v cerkvi.“

„Ona je torej to bila?“

„Da, monseigneur.“

„Je-li s teboj govorila?“

„Naravno, da je govorila. Mrtvi ne govore. Morda je pa mon-

seigneur imel prav, da se je nadejal, da je mrtva, da vas vsaj izdala ne bo.“ in Bussy pogleda naravnost v oči vojvodi, ki še bolj prebledi, „kajti zdelo se bo, da je vojvoda Anžovinski dal oleti devojko plemenitega rodu in jo tiral v mučeništvo, iz katerega se je rešila le s tem, da je stopila v prisiljen zakon, in je nesrečnico zadela še hujša usoda.“

„Kaj je to, kaj se ji je pripetilo?“ vpraša vojvoda drhte. „Monseigneur, nekdo ji je rešil življenje, ali dal si je to uslugo neizmerno drago plačati, tako da je treba obžalovati, da ji je to uslugo izkazal.“

„Kaj to pomeni?“

„To, monseigneur, da se je Diana de Méridor, da se reši vas, vrgla v naročje temu človeku, katerega prezira še bolj kot vas.“

„Kaj to govoriš?“

„Pravim, da je Diana danes gospa de Monsoreau.“

„Ho! Kaj?“ vikne sedaj vojvoda glasno in plane na noge, a zardi jeze naenkrat tako silno, da bi imel vtis, da mu hoče kri zavreti kar pri ušesih in očeh. „Kaj je to? Ali sem prav slišal? Sveta kri Kristova! Hudič!“

„Istina je!“ pravi Bussy. „Druga vam še nisem govoril.“

„In baš on me je zavedel v to prigodo in mi dekleta privedel!“

„Monseigneur, monseigneur, kaj mi tu pravite? Ta človek da vas je nagovarjal in bodril, da oskrbite Diana?“

„Da. V svojih pismih. Hočeš li katero videti?“

„O, da bi mogel to verjeti!“ klikne Bussy in se prime za glavo.

„Evo ti enega, da se prepričaš, kako si grešil, ko nisi hotel verjeti svojemu princu.“ In vojvoda vzame iz majhne palisandrove skrinjice, — palisander je prišel takrat v veliko modo, in skrinjica je bila vložena s srebrom in bisernico, — iz nje torej vzame vojvoda majhen listič, popisan z energično roko, toda z nenečakomerno pisavo. Bussy vzame in čita:

„Monseigneur, Vaša visokost naj se umiri. Otmica se da izvesti brez vsake opasnosti, ker to mlada dama nocoj odpotuje, da ostane osem dni pri neki svoji tetki skrita, tako misli, v dvorcu de Lude. Vso stvar bom sam prevzel in se vam ni treba prav nič brigati za točno izvedbo. Kar se pa bojazni mlade dame tiče, mislim, da bo prenehala takoj, ko bo videla Vaše obličje. Dotlej pa se zanesite name, ... in nocoj še bo ona v dvorcu Beaugé.“

Vaše visokosti najvrednejši sluga

Bryant de Monsoreau.

„No, kaj praviš na to?“ vpraša princ, ko je grof drugič prebral pismo.

„Pravim da ste dobro posluženi.“

„To se nasprotno pravi, da sem izdan.“

„Da, zares, pozabil sem na posledice.“

„Drznil se je, da igra z menoj svojo igro! Hudič! Pokažem mu. Videl boš, kako se umem maščevati. Pustil me je v prepričanju, da verjam v smrt ženske, in da sem prav za prav kriv, ... hudiča!“ „Zenske, da, katero vam je ukradel on sam. Zares, izdajstvo je črno. Vseeno pa,“ nadaljuje Bussy s perečo ironijo, „on se lahko izgovarja na svojo ljubezen.“

„Aha, ti misliš ...“ vpraša vojvoda z najbolj zlobnim svojim nasmeškom.

„Grom in peklo, jaz ne mislim, toda če imate vi tako sumnjo ...“

„O, Bussy, videl boš mojo osvetlo!“

„Nič osvetle, to ni za prince!“

„Kako to misliš, Bussy?“

„Princi se ne osvečajo, monseigneur, oni kaznujejo. Temu Monsoreauu boste očitali njegovo lopovstvo in ga kaznovali.“

„Pa kako?“

„Tako, da gospodični de Méridor vrnete srečo.“

„Je-li to morem?“

„Sigurno!“ „Kako?“ „Tako, da jo osvobodite.“ „Razjasni mi!“

„Nič ni laže kakor to! Možitev je izsiljena, torej ni veljavna.“

„Prav imaš!“ de vojvoda. „Dajte torej njeno možnost in ves zakon proglasite za neveljaven in to bo postopanje dostojnega moža in dostojnega princa.“ „Dobro. Videl boš. Samo, kako da razveljavimo zakon?“ „To je prav lahko. Treba samo, da pustimo delati očeta.“

„A ta je daleč v Anžoviji!“ „Ne, monseigneur, on je tukaj v Parizu!“ „Pri tebi?“ „Ne, pri svoji hčeri! Govorite z njim, mon-

seigneur, povejte mu, da lahko računa na vas. Mesto da v vaši visokosti vidi, kakor sedaj lopova in sovražnika, naj vidi v vas poštenjaka in prijatelja. Mesto da vas preklinja, kakor doslej, bo videl v vas zaščitnika in plemenitega dobrotnika.“

„On je močan gospod v svojem kraju in trdi se, da je vpliven v svoji provinci?“ vpraša vojvoda.

„Da, monseigneur, to je točno. Torej tudi interes. Ali predvsem se morate spomniti, da je oče in da ima nesrečno hčer, in da je radi nje sam nesrečen.“

Vojvoda založi Bussyju svojo kneževsko besedo, da bo postopal po Bussyjevem predlogu in da bo še tega večera šel za njim v Pariz, a Bussy naj odpotuje iz Chartresa že sedaj. Sestala se bosta zopet drugi dan opoldne po sprejemu pri kralju.

Bussy si ne da niti minute oddiha, marveč odhiti takoj na svečnem konju v Pariz. Za pot, katero je premeril vojvoda v svoji nosilnici petnajst ur, je Bussy potreboval samo pet ur, kajti njegovo srce je bilo na perutih in njegov konj je moral dati iz sebe skrajno, kar je imel moči. Bussy je hitel, da prinese utoho baronu in Diani — srečo. In na sebi ni pozabil, v mislih že, toda v občutku ne jezdi se za svojo srečo.

Tintoretto moj

vrni se, drugače boš s 1. februarjem radi disciplinarnega sličaja ob sužbo. Sistem „G ebenc“, da naj s pij. nčevan- em s mu iraš blaznega. se ti ne bo izplačal. Zal. stno, da si ne znaš na bolj dostojen način preskrbeti sužreni dopust v svrhu izvršenja narečil v Ljubljani.

865/a

Bo.

Iščem

863/a

žagarje (gateriste).

Nastop takoj. — Samci imajo prednost. Ponudbe na trdko: A. Ka. fež, Kočevje.

Ljubljanska podružnica Društva rusk h učenjakov v kraljevni SHS naznanja z globokim obč. ovanjem tužno vest, da je njen najmlajši član

dr. DOLIVO-DOBROVOLSKY
asistent univerze

dne 28. t. m. preminul.

868a

Pogreb bo dne 30. t. m. ob 14. uri iz Leonišča (Stara pot št. 2.)

367a

Vsem znancem in prijateljem javljam,

da je gospod

dr. Vadim Dolivo-Dobrovolsky

asistent zoološkega inštituta ljubljanske univerze

v sredo dne 28. t. m. ob 23. uri preminul.

Pogreb bo v petek dne 30. t. m. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti na Stari poti št. 2.

V Ljubljani, dne 29. januarja 1925.

Olga Dolivo-Dobrovolska

in vsa rodbina.

ZAHVALA.

Ob priliki najine zlate poroke sva prejela toliko čestitk in dragocenih daril, da nama ni mogoče vsakemu posebej se zahvaliti. Iskreno se zahvaljujemo predsedništvu gereniškega sveta za oskrbovanje občinskih opravil v Ljubljani, vodstvu d. uže sv. Cirila in Meloda, moškim in ženskim C. M. podružnicam, šentpetrskim, šentjakob-trnovskim in l. mestnim, nadalje političnemu naprednemu društvu šentjakobskemu in pevskeemu zboru šentjakobskemu za prekrasno petje. Vsakemu posamezniku in vsem skupaj ključeva: tisočera hvala!

36 a Klemenčina in Zdravko Vontina.

Josip in Raiko Turk

spe. icijško podjetje
v Ljubljani, os. Udarjanje
blaga. Vidovdanska cesta št. 3

prevzema vsakovrstne vožnje blaga, kakor prenoja, drv, manufakture, stavbenega materiala it. l., po na už. h. cenah. Istotam so tudi prvovrstni poročni vozovi (bruni z gumastimi kolesi) po zemno nizki h. cenah na razpolo. o

Originalne (prave) potrebnščine

(fixat, pres. svat) za

„Opalograph“

kakor tudi kompletne aparate dobite samo pri

L. BARAGA, LJUBLJANA, Seburgova ul. 6 I.

SINGER

šivalni stroji

so na vsem svetu poznani kot najboljši

† Lager šivalni stroji, BOURNE & CO., NEW YORK

Prodaj. na obroke

LJUBLJANA, Seburgova ul. 3

Centrala za SHS: 7/9 a

ZAGREB, Marulićeva ulica 5

Zastopstva v vseh mestih

Javna zahvala.

Podpisana sem zavarovala svoja poslopja pri jugoslovanski zavarovalni banki „Slavij.“ šele pred enim letom.

Ko so mi pogoreli dne 9. januarja t. l. hiša z gospodarskimi poslopiji vred, zavarovana za 17.000 dinarjev, mi je imenovana zavarovalnica izplačala vso zavarovano vsoto brez kakršnegakoli odbitka.

Za to nadvse kulantno postopanje se ji javno zahvaljujem ter jo kot tako in kot domači zavarovalni zavod vsakomur najtopleje priporočam. Pri Sv. Ožboltu nad Skofje Loko, v januarju 1925.

Marija Fojkar s r.

Pr. poročamo knjigo:

Stojanovič A., Rumanovska bitka.

Popis bitke in njen pomen s drema zemljepisoma

Knjiga velja s poštnino vred Din 31.— ter se naro. a pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Za mladino

naročite novi knjigi:

Filip Dom.: Kako so se vrati ženili.

Broširano 30 Din, vezano 35 Din, poštna 1.50 Din.

Levstik Vlad.: Deček brez imena.

Broširano 25 Din, vezano 30 Din, poštna 1.50.

Knjigi se naročata pri

knjigarni Tiskovne zadruge
v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54.

Cenjenim trgovcem in industrijem se priporoča solidno domače

spedijsko podjetje

74 a

„JUGOPORT“ na Sušaku, Uskoška ulica št. 55.

Podružnični podjetja na Rakeku in Jesenicah. Prevzema vsakovrstne

transporte, carinjenje in vkladiščenja blaga. Informacije br. zplačuel

Zastopnika

dobro vpelane, malega in azilnega za Ljubljano in okolico, 1880 večja tovarna nepremočljivih plah, vreč, juta, platna in lanenih izdelkov. Ponudbe pod „Tekstilna industrija“ na upravništvu „Jutra“, kjer se izve tudi naslov tovarne.

353/a

Compound parni stroj

od praške tvornice strojev d. d., prej Risten & Co., iz leta 1902, pri dveh cilindrih 250 P. S., 10 Atm. pritiska, 100 okrajčajev na minuto. Cilinder za visoko napetost z Radovanovič krmilom, cilinder za nizko napetost 7 riling za pogon z vrvjo se proda radi preureditve obrata jako poceni ali pa zamenja za drugi 80 do 100 konjski dvocilindrski parni stroj.

Vprašanja, odnosno ponudbe na Konzervno tovarno „Globus“, d. d., Vrhnika pri Ljubljani.

354/a

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, lozna naročila, prejemni in kreditni vsake vrste, eskont in iškaso menie ter nakazila v tn. in inozemstvo, safe-deposits itd. itd. Brzojavke: Kredit Ljubljana - Telefon 40, 437, 548.

803 in 806

61 a